

TRABZON ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

GİTAR EĞİTİMİNDE DEŞİFRE BECERİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ
KONUSUNDA UZMAN GÖRÜŞLERİNİN ALINMASI VE BU
GÖRÜŞLERİN UYGULANMASINA YÖNELİK BİR DENEME
ÇALIŞMASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mustafa Cem KAYNAR

TRABZON
Ocak, 2020

TRABZON ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

GİTAR EĞİTİMİNDE DEŞİFRE BECERİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ
KONUSUNDA UZMAN GÖRÜŞLERİNİN ALINMASI VE BU
GÖRÜŞLERİN UYGULANMASINA YÖNELİK BİR DENEME
ÇALIŞMASI

Mustafa Cem KAYNAR

Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü'nce Yüksek Lisans Unvanı
Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.

Tezin Danışmanı
Prof. Dr. Mehmet Kayhan KURTULDU

TRABZON
Ocak, 2020

Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü'ne

**Bu çalışma jürimiz tarafından Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalında
YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir 31/01 /2020**

Tez Danışmanı

: Prof. Dr. Mehmet Kayhan KURTULDU

Üye

: Prof. Dr. Cahit AKSU

Üye

: Doç. Dr. Yavuz ŞEN

Onay

Yukarıda imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. Bülent GÜVEN

Enstitü Müdürü

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Tezimin içerdiği yenilik ve sonuçları başka bir yerden almadığımı; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalardan bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada kullanılan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yaptığımı ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi, ayrıca bu çalışmanın Trabzon Üniversitesi tarafından kullanılan “bilimsel intihal tespit programıyla tarandığını ve hiçbir şekilde “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonuca razı olduğumu bildiririm.

Mustafa Cem KAYNAR

31 / 01 / 2020

ÖN SÖZ

Popülerleşen günümüz dünyasında en çok tercih edilen çalgılardan biri olan gitar çalgısı, mesleki müzik eğitime devam eden insanlar tarafından da çokça seçilmekte ve eğitimleri boyunca, çalgı becerileri konusunda uzmanlaşmak için eğitim görmektedirler. Çalgı becerilerinin gelişimi için sistematik bir şekilde öğretim yöntem ve tekniklerin uygulanması ve sabırlı bir şekilde çalışmaların sürdürülmesi gerekmektedir.

Müzik eğitimcilerinin çalgı becerilerinin gelişimi adına geliştirilmesi gereken temel becerilerden biriside deşifre becerisidir. Deşifre becerisinin gelişimi çalgı çalma becerisi ile paralel gitmesi öngörülen bir eylemdir. Çalgı becerilerinin gelişimi ile sağlanacak olan çalgı çalma becerileri konusundaki yetkinlik, müzik eğitimcisinin mesleki müzik hayatındaki motivasyonu ve müzik eğitim öğretim faaliyetlerinin veriminin artıracığı düşünülebilir.

Çalışma sürecinde değerli bilgi ve tecrübeleriyle çalışmamı yönlendiren tez danışmanım Sayın Prof. Dr. Mehmet Kayhan KURTULDU'ya, zaman zaman önemli fikirlerini aldığım Sayın Prof. Dr. Cahit AKSU'ya yüksek lisans eğitimi sürecinde katkılarını esirgemeyen Sayın Dr. Öğr. Üyesi Zühal DİNÇ ALTUN'a, Çalışmam esnasında araştırma yapmama yardımcı olan Sayın Doç. Dr. Tuncer Önder'e, Sayın Öğr. Gör. Aytaç KÖKTÜRK'e ve uzman görüşleri konusunda yardımcı olan bütün akademisyenlere sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Çalışmanın deneysel bölümünde sabırla sürecin içerisinde yer alan Trabzon Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Müzik Ana Bilim Dalı öğrencilerin hepsine saygı, sevgi ve teşekkürlerimi sunuyorum. Ayrıca çalışma süresince benden desteğini ve sabrını esirgemeyen sevgili eşime ve tüm hayatım boyunca maddi ve manevi destekleriyle her zaman yanımda olan anneme, babama ve kardeşime sonsuz teşekkür ederim.

Ocak, 2020

Mustafa Cem KAYNAR

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	iv
İÇİNDEKİLER.....	v
ÖZET	vii
ABSTRACT	viii
TABLolar LİSTESİ.....	ix
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	x
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xi
1. GİRİŞ.....	1
1. 1. Araştırmanın Amacı.....	4
1. 2. Araştırmanın Gerekçesi ve Önemi.....	4
1. 3. Araştırmanın Problemi.....	4
1. 4. Araştırmanın Sınırlılıkları	5
1. 5. Araştırmanın Varsayımları	5
1. 6. Tanımlar	5
2. LİTERATÜR TARAMASI.....	6
2. 1. Araştırmanın Kuramsal Çerçevesi	6
2. 2. Müzik Eğitimi	6
2. 3. Çalgı Eğitimi	8
2. 4. Gitar Eğitimi.....	9
2. 5. Deşifre.....	11
2. 6. İlgili Araştırmalar.....	12
2. 7. Literatür Taramasının Sonucu	15
3. YÖNTEM	17
3. 1. Araştırma Modeli	17
3. 2. Araştırma Grubu.....	17
3. 3. Verilerin Toplanması.....	20
3. 3. 1. Veri Toplama Araçları/Teknikleri	20
3. 3. 2. Veri Toplama Süreci ve Deneysel İşlem.....	21
3. 4. Verilerin Analizi.....	24

4. BULGULAR.....	27
4. 1. Uzmanlardan Elde Edilen Bulgular	27
4. 2. Ön-Test ve Son-Test Sürecindeki Bulgular.....	31
5. TARTIŞMA	34
6. SONUÇLAR VE ÖNERİLER	37
6. 1. Sonuçlar	37
6. 2. Öneriler	37
6. 2. 1. Araştırma Sonuçlarına Dayalı Öneriler.....	37
6. 2. 2. İleride Yapılabilecek Araştırmalara Yönelik Öneriler.....	38
7. KAYNAKLAR	39
8. EKLER	42
9. ÖZ GEÇMİŞ VE İLETİŞİM BİLGİLERİ.....	51

ÖZET

Gitar Eğitiminde Deşifre Becerilerinin Geliştirilmesi Konusunda Uzman Görüşlerinin Alınması ve Bu Görüşlerin Uygulanmasına Yönelik Bir Deneme Çalışması

Bu çalışmada; gitar eğitiminde deşifre becerisinin geliştirilmesi sürecinde etkin olabilecek çalışma prensiplerinin/önerilerinin uzman görüşleri doğrultusunda belirlenmesi ve bu önerilerden en çok benimsenen önerinin etkililik düzeyinin müzik öğretmenliği programında öğrenim görmekte olan 2. ve 3. sınıf gitar öğrencileri ile uygulanarak denenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın nicel verilerinin toplanmasında çalışma grubunu Trabzon Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Müzik Öğretmenliği Programında 2. ve 3. sınıf düzeyinde öğrenim gören ve bireysel çalgıları gitar olan 11 öğrenci, nitel verilerin toplanmasında ise Konservatuvar ve Müzik Öğretmenliği programlarında gitar dersi veren 15 öğretim elemanı oluşturmaktadır.

Araştırmada nicel ve nitel olarak, deneysel desen ve betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Uzman görüşleri doğrultusunda kapsam geçerliliği sağlanmış olan “Görüş Alma Formu” ile araştırmanın nitel verisi toplanmıştır. Çalışma grubunu oluşturan 11 öğrenciyle yapılan kontrol grupsuz ön-test ve son-test modeline yönelik deneysel uygulama ve bu uygulamanın puanlaması ile toplanan veriler ise çalışmanın nicel verisini oluşturmaktadır.

Çalışmada, gitar öğretim elemanlarından alınan görüş ve öneriler doğrultusunda araştırma grubu öğrencilerinin gitar üzerinde deşifre çalma becerilerini geliştirmek için, araştırmacı tarafından 4 haftalık uygulama planı hazırlanarak uygulanmıştır. Uygulama süresince öncelikle ön-test yapılmış, ardından 4 haftalık çalışma programı uygulanmış ve son olarak son-test yapılarak uygulama sonlandırılmıştır. Uygulama sürecinde kayıt altına alınan ön test ve son test performansları 5 alan uzmanı, araştırmacı tarafından oluşturulan “Deşifre Becerisi Puanlama Anahtarı” kullanılarak değerlendirilme yapılmıştır.

Araştırmanın bulgularına göre yapılan değerlendirmeler sonucunda, uzman görüş ve önerileri doğrultusunda uygulanıp denenilen yöntem ve tekniklerin, deşifre becerileri geliştirmede fayda sağladığını söylemek mümkündür. Yapılan uygulama, çalışma grubundaki öğrencilerin deşifre çalma becerileri üzerinde kayda değer anlamlı bir fark oluşturmuştur.

Anahtar Kelimeler: Müzik Eğitimi, Çalgı Eğitimi, Klasik Gitar, Deşifre Becerisi

ABSTRACT

Getting Opinions About Improving Sight-Reading Abilities On Guitar Education and An Experimental Study Towards Applying Of These Opinions

In this study; It is aimed to determine the working principles/suggestions that can be effective in the process of deciphering skill in guitar education in line with expert opinions, and to test the effectiveness level of the most accepted suggestion by applying with the 2nd and 3rd-grade guitar students studying in the music teaching program. In the collection of the quantitative data of the research, 11 students who study at the 2nd and 3rd grade level in Trabzon University Fatih Education Faculty Fine Arts Education Department Music Teaching Program and who have a guitar for individual instruments, and guitar lessons in the Conservatory and Music Teaching programs in the collection of qualitative data. constitutes teaching staff.

In the research, experimental design and descriptive survey models were used quantitatively and qualitatively. Qualitative data of the research was collected with the "Opinion Form", which was validated in line with expert opinions. The quantitative data of the study consisted of the experimental application and the scoring of this application for the pre-test and post-test model without a control group with 11 students forming the study group.

In the study, a 4-week application plan was prepared and applied by the researcher to improve the students' playing skills on the guitar in line with the opinions and suggestions received from the guitar instructors. During the application, a pretest was performed first, then a 4-week study program was applied, and finally, the application was terminated with a post-test. The pre-test and post-test performances recorded in the application process were evaluated using the "Deciphering Skill Scoring Key" created by the 5 experts and the researcher.

As a result of the evaluations made according to the findings of the research, it is possible to say that the methods and techniques applied and tried by the expert opinions and suggestions are beneficial in developing deciphering skills. The application made a significant difference in the deciphering skills of the students in the study group.

Keywords: Music Education, Instrument Education, Classic Guitar, Sight-Reading Abilities

TABLolar LİSTESİ

<u>Tablo No</u>	<u>Tablo Adı</u>	<u>Sayfa No</u>
1.	Kategorilendirilmiş Tez Çalışmaları	16
2.	Uzmanların Çalışmakta Oldukları Kurumlar.....	19
3.	Katılımcıların Sınıf Düzeyleri	20
4.	Görüş Alma Formu Maddeleri	21
5.	Dört Haftalık Uygulama Planı	23
6.	Verilere İlişkin Basıklık Çarpıklık Katsayıları.....	25
7.	Verilere İlişkin Shapiro Wilk Testi Sonuçları	25
8.	Gitarda Öğrencilerin Deşifre Becerilerini Geliştirmek İçin Önerilen Çalışma Yöntemleri	28
9.	Görüş Alma Formu İstatistiği	30
10.	Uzmanların Önerdiği Metot ve Kitaplar.....	31
11.	Deşifre Becerisi Dereceli Puanlama Anahtarı (Ön-test ve Son- test Puan Ortalamaları).....	32
12.	Ön-test Son-test Puanlarına Yönelik T-testi Sonuçları.....	33

ŞEKİLLER LİSTESİ

<u>Şekil No</u>	<u>Şekil Adı</u>	<u>Sayfa No</u>
1.	Uzmanların ünvan dağılımı	18
2.	Uzmanların hizmet yılı süresi	18

KISALTMALAR LİSTESİ

- ABRSM** : The Associated Board of the Royal Schools of Music (İngiliz Kraliyet Müzik Okulları Birleşik Kurulu)
- RBS** : Robert Bendict sightreading (Robert Bendict deşifre)
- TDK** : Türk Dil Kurumu

1. GİRİŞ

Müziğin, hayatımızın hemen hemen her safhasında varlığını gösteren ve bizlerle farklı biçimlerde etkileşimini sürdüren bir sanat dalı olduğunu söyleyebiliriz. Sufi İlayat Khan müziği, “İnsanı önce kendisiyle sonra da diğer insanlar ve evren ile bütünleştiren en etkili araç ya da en kısa yoldur” şeklinde tanımlamıştır (akt., Nacakçı, 2013, s.21). Müziğin doğumdan ölüme çeşitli durumlarda gösterdiğimiz duygu değişimlerinin yansıması şeklinde var olmaya devam ettiği gözlemlenebilir. Kurtuldu'ya (2013, s.35) göre müzik, hayatımızın her safhasında yer almakta ve yaşadığı ortama göre şekillenmektedir. Müziksel etkinlik süreçleri hayatımızda varlığını doğumdan ölüme kadar sürdürmektedir.

Müziğin, insanlık tarihinin çok eski zamanlarından beri varlığını sürdüren ve en ilkel boyutundan günümüz boyutuna kadar gelişim gösteren bir sanat dalı olduğu söylenebilir. İnsanlar, Bazen sadece dinleyici olarak, bazen de müziğin içine girerek, anlayıp – özümseyen bir icracı olarak müzikle etkileşimini sürdürmektedir. Müziğin eğitsel bir yönü olduğunu söylenebilir. Hayatımızdaki her çeşit durumun, sesler aracılığıyla bize bir yansıma gibi geri döndüğünü söyleyebilir. Bu yansımalar, bazen öz eleştirilerimiz için gerekli olabilir, bazense yaşam telaşı içerisinde farkında olamadığımız durumların tekrar önümüze sunulması şeklinde olabilir. Duygu ve düşünceleri ifade etme konusunda en iyi yollardan birisinin müzik olduğunu söyleyebiliriz. Yoğun ve derin duygular, insanlar için güzellik sınırları içerisinde paylaşılmak ve hissedilmek istenir. İnsanlar, güzellik kavramını ve güzelliğin getirdiği mutlu ve olumlu her şeyi hayatına müzik yardımıyla alabilmektedir.

Read'e (1960) göre “sanat; duygu, düzen, tasarım ve izlenimleri; belli durum, olgu ve olayları; belli bir amaç ve güzellik anlayışına göre işlenerek birleştirilmiş gerçekleri anlatan özgün ve estetik bir bütündür” (akt., Özer, 2010, s.6). Her boyutta hayatlarımızda rol oynayan müzik, çoğu zaman estetik ihtiyacımızdan dolayı varlığına sarılarak tatmin seviyesine ulaşmamızı sağlamaktadır. Bu tatmin kârlık hayatın gidişatını olumlu ve mutlu bir şekilde etkileyecektir. Sanatın hayatımızda yer bulduğu ölçüde, mutluluğu da peşinden getirecektir. Canbay'a (2013, s.231-234) göre, güzeli arama, bulma ve hayatına katma çabası daima insanda var olan bir iç güdüdür. İnsanlar hayatlarını mutlu ve anlamlı bir şekilde yaşama isteğiyle keşiflerini daima sürdürmüş ve ulaştıkları yolların sonunda güzel kavramıyla buluşmuştur. İlimlilik, uyum ve simetri gibi ölçütler, Antik Yunan sanatında, güzelliğin belirleyici kriterleri olmuştur.

Güzellik arayışı, antik çağlarda yaşayan insanların dahi vazgeçilmezi olduğu söylenebilir. Sanatın, daima insanların güzellik arayışlarının pusulası olduğunu ve en

özgün güzellikleri, mutlulukları ve anlamları keşfetmesi konusunda insanların hayatında kolaylıklar sağladığı söylenebilir.

Toplum, bireylerin birbirleriyle etkileşimlerde bulunarak yaşamlarını sürdürdüğü topluluktur. Her birey kendi rolünü oynadığı bu toplulukta, sosyokültürel gelişimleri adına eksikliklerini tamamlayarak yola devam etme amacı güder. Bireylerin kendi ihtiyaçları doğrultusunda gelişimlerini sağlayacak yollardan birisi de sanat dallarından biri olan müziktir.

Toplum içerisindeki bireyin, sosyalleşmesi, kendine güveni, ifade gücünün artması ve daha gelişkin bir şekilde hayatına devam etmesi konusunda müziğin etkisinden ve gücünden bahsedilebilir (Önder, 2014). Sosyal bir varlık olan insan, toplum içinde insanlarla iletişim kurarak hayatına devam eder. Bazen duygularını, düşüncelerini müzik aracılığıyla ifade etme yolunu tercih etmektedir. İletişimi güçlendirebilen bir araç olan müzik, insanların iletişim konusundaki gelişimine katkı sağladığı söylenebilir. Duyuşsal davranışlar haricinde, bilişsel ve psikomotor davranışların üst düzeyde kullanıldığı bir alan olan müzik, bilişsel olarak; analitik düşünme, mantıksal çıkarım yapabilme, estetik farkındalığı vb. beceriler, Psikomotor olarak; bedensel aktiviteler, ince kasların kullanımı, el becerilerinin çeşitli şekillerde iyileşmesi vb. becerilerin gelişimi konusunda katkılar sağlayacaktır. Kurtuldu (2013, s.43), “Genel olarak toplumların yaşayış biçimi, dili, kültürü, gelenek ve görenekleri ile paralellik gösteren müziğin, kendi içerisinde de bireylere toplumsal beceriler kazandırdığı düşünülmektedir”.

Genel anlamda insanların hayatına aldığı, devamlılığını sağladığı, duygu aktarımından beslendiği, içerisinde güzeli arayıp bulduğu, sayesinde kendilerini farklı birçok alanda geliştirebildiği ve vazgeçemediği bir sanat dalı olan müziğe karşı olumlu tutumlar beslediği ve müziği öğrenmek adına faaliyetler gerçekleştirdiği söylenebilir. Bu faaliyetlerin devamlılığı ve etkililiği ise müzik eğitimi süreçleri ve bu süreçlerin kalitesi ile doğru orantılıdır.

Müziğin bilimsel temellere dayandırılarak öğrenilmesi, çeşitli teknik ve stratejik faaliyetler kullanılarak sağlanmaktadır. Bu faaliyetlerin tamamı müzik eğitimi olarak tanımlanabilir. Özdemir'e (2014) göre müzik eğitimi, var olan veya yeniden üretilen bir müziğin icra edilmesi, yorumlanması, analiz edilerek dinleme çalışmalarının yapılması gibi birçok etkinliği içerisinde barındıran bir eylemdir. Köse (2013, s.1) ise, “Müzik eğitimi kısaca, müziksel davranış kazandırmaya yönelik ya da müziksel davranış değiştirme sürecidir. Bu nedenle müzik eğitimi ile amaçlanan istendik davranış değiştirme süreci sonunda kişi pek çok olumlu davranış örtüsü kazanır” şeklinde bir görüş sunmaktadır.

Müzik eğitiminin önemli bir boyutu çalgı eğitimidir. Çalgı eğitimi sayesinde daha hızlı, daha kolay ve sistematik bir şekilde müzik eğitiminin sağlanabilir. İnsanlık tarihine

bakıldığında müzik sadece insan sesiyle icra edilen bir sanat dalı olmamıştır. Farklı özelliklere sahip birçok enstrüman ile birçok farklı müzik üretilmiştir. Matematik ve fizik bilimine paralel bir şekilde geliştirilen enstrümanlar ile binlerce yıldır müziği daha ileri taşıyabildiğimizi söyleyebiliriz. Müzik eğitiminin daha etkin bir şekilde sürdürülebilmesi adına farklı özelliklere sahip çalgılardan yararlanmamız gerekir. Çalgı eğitimi içerisinde, ekonomiklik, ulaşılabilirlik ve kullanılabilirlik açısından en çok tercih edilen çalgılardan biri gitar çalgısıdır.

Klasik gitarın kökenleri antik zamanlarda geliştirilmiş bir grup telli çalgıya dayanmaktadır. Bel kısmı oyuk ilk gitarlar Rönesans döneminde İtalya'da ve İspanya'da ortaya çıkmış ve o tarihten günümüz kadar yaygın bir şekilde kullanılmaya başlamıştır (Paul, 2005'ten akt., Yokuş, 2009, s.19).

Dünya çapında popülerliği yakalayan gitar çalgısı, melodik ve armonik olarak icra edilebilmesi bakımından, geniş bir müzik yelpazesine sahiptir. İnsanları etkileyebilen ses tınısı sayesinde, insanlar tarafından çok tercih edilen bir çalgı olduğu söylenebilir. Say (2011), gitar çalgısı, çok seslilik üretebilmesi bakımından zengin bir müzik ortaya çıkmasına olanak veren önemli çalgılardan biridir. Bu sebeple gitar çalgısının eğitime önem verilmesinin gerekliliği aşikardır. Ülkemizde müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda bireysel çalgı olarak gitar eğitimi verilmektedir.

Çalgı eğitiminde temel bazı becerilere sahip olmamız gerekir. Bu temel becerilerden biri deşifre becerisidir. Fransızca bir kelime olan déchiffre'den dilimize geçen deşifre kelimesi Büyük Türkçe Sözlük'te çözülmüş, açıklanmış şekilde tanımlanmaktadır. Müzikte deşifre ise ilk kez karşılaşılan bir müzik yazısını hazırlıksız olarak, ilk görüşte çözümlenemez. Bu çözümleneme çalarak, söyleyerek ya da zihinsel okuma yoluyla yapılabilir (Nart, 2010, s.135).

Yeni karşılaşılan bir müziği daha hızlı algılayabilmek, öğrenebilmek ve çalgı ile çalabilmek için deşifre becerisinin önemli bir rol oynadığı bilinmektedir. Öztutgan'a (2018) göre müziği okuma becerisi, bütün müzisyenlerinin çalgısını geliştirmek adına duyduğu gereksinimlerden biridir. Gitar çalgısı üzerinde gelişim göstermek isteyen bir müzisyenin de ihtiyaç duyacağı temel becerilerden biri müziği okuyabilmek, yani deşifre etme becerisi olacaktır.

Müzik eğitiminin önemli bir boyutu olan çalgı eğitiminde, en çok tercih edilen çalgılardan biri olan gitar çalgısının eğitimi konusunda deşifre becerisinin gelişimi ve paralel olarak çalgı üzerindeki becerimizin gelişmesi konusu önem arz etmektedir.

1. 1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, gitar eğitiminde deşifre becerisinin geliştirilmesi sürecinde etkin olabilecek çalışma prensiplerinin/önerilerinin uzman görüşleri doğrultusunda belirlenmesi ve bu önerilerden en çok benimsenen önerinin etkililik düzeyinin müzik öğretmenliği programında öğrenim görmekte olan 2. ve 3. sınıf gitar öğrencileri ile uygulanarak denenmesidir.

1. 2. Araştırmanın Gerekçesi ve Önemi

Müzik eğitiminde çalgı eğitimi önemli bir yer tutmaktadır. Çalgı öğreniminde kullanılan önemli becerilerden biri olan deşifre becerisi, yaygın bir şekilde kullanılan gitar çalgısının öğrenimi konusunda önem teşkil etmektedir. Müzik öğretmenliği bölümlerinde bireysel çalgı olarak gitar öğrenen öğrencilerin, çalgı üzerindeki deşifre becerisinin durumu ve geliştirilmesi bakımından izlenecek yollar, araştırma dahilinde uzman görüşleri alındıktan sonra uygulanarak denenmiştir. İzlenecek olan gelişim, deşifre becerisinin gitar öğrenimi konusunda ne denli önemli olduğu tespit edilmiştir. Bu açıdan bakıldığında yapılması planlanan çalışma gitarda deşifre konusuna ve deşifreyi etkileyen unsurlar ile bu unsurların etkililiği konusuna bir arada değinecek olması ve hem nitel hem de nicel veriler barındıracak olması açısından önemlidir.

1. 3. Araştırmanın Problemi

Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı 2. ve 3. sınıf düzeyinde öğrenim gören ve ana çalgısı gitar olan öğrencilerin deşifre çalma becerilerinin uzman görüşleri doğrultusunda uygulanacak program dahilinde geliştirilmesi mümkün müdür?

1. Deşifre becerilerini geliştirmek için uzmanların önerdikleri çalışma yaklaşımları nelerdir?
2. Deşifre becerilerini geliştirmek için uzmanların önerdikleri metot ya da çalışma kitabı önerileri nelerdir?
3. Deşifre becerilerini geliştirmek için uzmanların önerdikleri çalışma programı ve süresi nasıldır?
4. İkinci ve üçüncü sınıf düzeyindeki öğrencilerin önerilen program doğrultusunda deşifre becerilerinde olumlu yönde bir artış gözlenmesi mümkün müdür?

1. 4. Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Araştırma gitar eğitimi ve gitar eğitiminde deşifre konuları ile sınırlıdır.
2. Araştırma eğitim fakültesi müzik öğretmenliği programında öğrenim gören gitar öğrencileri ve bu kapsamda çalışma grubunu oluşturan öğrenciler ile sınırlıdır.
3. Araştırma uzmanlara gönderilen görüş alma formu yoluyla toplanan veriler ile sınırlıdır.
4. Araştırma çalışma grubu ile yapılan deneysel çalışmada elde edilen veriler ile sınırlıdır.

1. 5. Araştırmanın Varsayımları

1. Araştırma için seçilen araştırma grubunun deneysel süreçte veri toplamak için yeterli olduğu varsayılmıştır.
2. Uzman öğretim elemanlarından elde edilen verilerin güvenilir ve doğru olduğu varsayılmıştır.

1. 6. Tanımlar

Çalgı: “Müzikal sesler üretmek amacıyla yapılmış, belirli biçim, kullanım ve tını özellikleri olan alet” (Say, 2012, s.112).

Deşifre: “Notaları okumak ve seslendirmek. İtalyanca a prima vista = nota okumak” (Say, 2012, s.147).

Akort: “Bir çalgıda doğru ses vermesi için yapılan ayar, düzen” (TDK sözlük, 2011, s.71).

Artikülasyon: “Anlatım, ifadelendirme.Anlatım terimeri ve işaretleri. Sözlü müzik eserlerinde doğru, açık, anlaşılır söyleyiş” (Say, 2012, s.42).

Metronom: “Bir müzik parçasının hangi hızla çalınması gerektiğini gösteren alet”(TDK sözlük, 2011, s.1668).

2. LİTERATÜR TARAMASI

2. 1. Araştırmanın Kuramsal Çerçevesi

Araştırmanın bu bölümünde Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalında öğrenim gören ve çalgısı gitar olan öğrenciler ile çalgıları üzerinde deşifre becerisine yönelik bilimsel çalışma için deşifre becerisinin çalgı eğitimi üzerindeki etkisi üzerine yapılan çalışmalar incelenmiştir. Ayrıca bu bölümde deşifre becerisi konusunda bilgiler verilerek, müzik eğitimi, çalgı eğitimi, gitar eğitimi ve gitar çalgısı ve ayrıca diğer çalgılar üzerinde deşifre becerisi konularında yapılmış muhtelif bilimsel çalışmalara yönelik literatür taraması yapılmış olup temel kavram ilke ve genellemelere yer verilmiştir.

2. 2. Müzik Eğitimi

Duyguların ve düşüncelerin sesler ile anlatılmasıdır müzik. İnsanlar hissettiklerini sesler yardımıyla anlatmayı sever. Bu sebeple sevilen ve en çok tercih edilen sanat dallarından biridir müzik. Müzik üretip icra etmenin yanında dinlemekten dahi hoşnut kalırlar. Duygu ve düşüncelerin sesler ile anlatılması için, sesleri sistemli bir şekilde kulağa hoş gelecek şekilde kullanabilmek için müziği öğrenmek gereklidir. Müzik eğitiminin gerekliliği bu yüzden önemlidir. Var olan müziği veya henüz keşfedilmemiş müziği icra edebilmek adına veya gelecek kuşaklara aktarabilmek için müzik eğitimine ihtiyaç duyulur. Bilimsel yöntem ve teknikler kullanılmaksızın müzik eğitimi yapmanın ve bu eğitim sonucunda olumlu dönütlere ulaşmanın zorluğu tahmin edilebilir. Uçan'a (2005, s.14) göre, müziksel davranışların değişimi ve gelişimi açısından yapılan etkinliklerin bütünü müzik eğitimini oluşturmaktadır. Bireyin müzikal gelişimini sağlamak adına, yöntem ve teknikler uygulanarak müziksel davranışlar geliştirilir.

Müziksel davranış kazanma, değiştirme ve geliştirme süreci sistemli ilerlemesi gereken bir süreçtir. Aycan'a (2018) göre, küçük yaşlarda başlanan müzik eğitimi, müziğe karşı olumlu tutumlar oluşturacak, müzikal becerileri erkenden geliştirmeye başlayacaktır. Erken yaşta temel müzik eğitimiyle başlayan müzikal gelişim, çocuğun müzik hayatının yön bulmasına yardımcı olacağı söylenebilir. "Türkiye'deki müzik eğitimi üç ana başlık çerçevesinde incelemek mümkündür. Bunlar; genel müzik eğitimi, özengen müzik eğitimi (amatör) ve mesleki Müzik Eğitimi (profesyonel) dir" (Uçan, Yıldız ve Bayraktar, 1999, s.9). Müzik eğitiminin çok küçük yaşlarda başlaması, ilerleyen yaşlarda devam edecek olan müzik eğitimini olumlu yönde etkileyeceğini söyleyebilir.

Uçan'ın (2005, s.34) sınıflandırmasına göre, genel müzik eğitimi, toplumdaki her bir bireye fark gözetmeksizin müzikal davranışlar kazandırmayı amaçlayan bir eğitimidir. Zorunlu olarak, ilköğretim öncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim seviyelerinde eğitimi yapılmaktadır.

Sanattan uzak olmayan bir toplum için her bir bireyin genel müzik eğitimine ihtiyacı vardır. Estetik ihtiyacı olan bireylere sahip olan bir toplum için sanatsal temellerin atılması gerekir. Bu temellerin sağlanması genel müzik eğitimi ile mümkün olacaktır. Genel müzik eğitimi alan her birey kendinde keşfettiği müzik sevgisi ve müziğe karşı ilgi ve yeteneği doğrultusunda özengen müzik eğitimine devam edebilir.

Özengen müzik eğitimi, insanlar için zorunlu olmayan ve insanların ilgi, istek ve talepleri doğrultusunda, sahip oldukları olanaklar doğrultusunda gerçekleşen müzik eğitimidir. Mesleki müzik eğitimi ise, müzik alanının bütünü, kolunu veya dalını seçmiş veya seçmeyi planlayan insanlara yönelik ileri seviyede müziksel davranışlar kazandırmayı amaçlayan eğitimidir (Uçan, 2005, s.34).

Sonsel'e (2017) göre ise mesleki müzik eğitimi, müziği meslek olarak seçmiş veya bireylerin meslek hayatına müzikle devam etmeyi seçen bireylere yönelik verilen mesleki müzik eğitimi, yeteneklerini geliştirmeye yönelik çalışmalarda bulunmaları ve yetkin müzisyenler haline gelmelerini amaçlayan eğitimidir.

Türkiye'de mesleki müzik eğitimi verilen kurumlardan bir tanesi Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalıdır. Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı, müzik öğretmeni yetiştirmek amacıyla eğitim vermektedir. Mesleki hayatına müzik eğitimcisi olarak devam etmek isteyen bireyler, mesleki müzik eğitimi olarak gelecekte müzik eğitimi vermek adına müzik alanında kendilerini geliştirmek durumundadırlar. Müzik Öğretmeni adayları için çalgı eğitimi, mesleki kariyerleri açısından önemli bir yer tutmaktadır. Bu sebeple her bir müzik öğretmeni adayı çalgısında yeterli seviyeye ulaşmak durumunda olduğu söylenebilir. Ekonomik, kullanılabilirlik, ulaşılabilirlik, popülerite vb. birçok özellikler sebebiyle çokça tercih edilen enstrümanlardan biri gitar çalgısı olduğunu söyleyebiliriz. Çok seslilik ihtiyacını karşılaması bakımından ve birçok müzik tarzını icra edebilmek bakımından kullanışlı ve popüler bir enstrüman olan gitar çalgısı müzik öğretmeni adayları tarafından, Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda bireysel çalgı olarak eğitimi tercih edildiği söylenebilir.

2. 3. Çalgı Eğitimi

“Türkiye’de çalgı eğitimi, çeşitli amaçlar ve hedefler doğrultusunda, farklı kurumlarda, değişik düzey ve hazır bulunuştaki öğrencilere verilen yaygın bir müzik eğitimi dalıdır” (Özmenteş, 2013, s.320). Müzik eğitiminin her safhasında kullanılan önemli boyutlardan biridir çalgı eğitimi. Türkiye’de; genel müzik eğitimi, özengen müzik eğitimi ve mesleki müzik eğitimi olarak uygulanan müzik eğitimi programları bünyelerinde çalgı eğitimine fazlasıyla yer vermektedir. Genel müzik eğitimi sürecinde çalgı eğitimine başlayan bireylerin bazıları hayatına farklı şekilde yön verirken, bunun yanında çalgı eğitimlerine de devam ederek müzik eğitimlerini sürdürürler. Özengen müzik eğitimlerini yaygın eğitim kuruluşlarıyla veya birebir özel çalgı dersleri ile sürdürmektedirler. Temel müzik eğitiminin, sonraki müzik eğitimi aşamaları için bireylerin bilişsel, devinişsel ve duyuşsal yeterlilikleri üzerinde etkisinin büyük olduğu söylenebilir. Müziğe karşı olumlu ve olumsuz tutumların oluşturulacağı bu temel müzik eğitimi dönemi önemli olduğu söylenebilir. Müzik eğitime profesyonelce devam etmeyi planlayan bireyler, bünyesinde mesleki müzik eğitimi verilen kuruluşlarda eğitim hayatını devam ettirmektedirler.

Çalgı çalmak Öğrencilerin istekleri, becerileri bilişsel yeterlilikleri gibi özelliklerin ihtiyaç duyulduğu bir etkinliktir. Çalgı hakkında olumlu tutumlara sahip olmak, o çalgıyı öğrenmeyi kolaylaştıracak ve çalgıyı çalabilme becerilerini olumlu yönde etkileyecektir (Akın, 2019). Müzik eğitiminin önemli boyutlarından biri olan çalgı eğitimi çeşitli yöntem ve teknikler ile yapılmaktadır. Çalgı eğitimi, bilişsel yeterlilikler ve psiko-motor becerilerinin paralelinde verimlilik kazanır. Sanatın bir dalı olan müzik için, duyuşsal alanın son derece gerekliliği vurgulanabilir. Çalgı eğitimi için öncelikle müziğe karşı tutumun olumlu olması gerekir. Olumlu tutumlar çalgı eğitimi için gerekli olan hazır bulunuşluk niteliğini destekleyeceği konusundan bahsedilebilir.

“Çalgı eğitimi için tüm dünyada geçerlilikleri kanıtlanmış olan öğretim yöntemleri vardır. Suzuki. Orff, Kodaly. Carabo-Cone ve Dalcroze yöntemleri en sıklıkla kullanılan yöntemlerdir” (Özen, 2004, s.60). Müzik eğitiminin ve müzik eğitiminin boyutlarından biri olan çalgı eğitiminin temelleri atılırken, bütün dünyada kullanılan bu öğretim yöntemleri öğrencilerin müzik konusunda bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor yeterliliklerini geliştirmekte ve sonraki süreçlere hazır etmek için yaygın bir şekilde kullanılmakta olduğu ifade edilebilir.

Türkiye’de temel müzik eğitimi ve özengen müzik eğitiminin yanı sıra çalgı eğitiminin en etkin şekilde uygulandığı kurumlar, mesleki müzik eğitimi veren kurumlar; ortaöğretim düzeyinde güzel sanatlar liseleri, lisans düzeyinde ise konservatuvarlar, güzel sanatlar fakülteleri ve müzik öğretmenliği bölümleridir. Sanatçı ve müzik eğitimcisi yetiştiren bu kurumlarda uygulanan müzik eğitimi programlarında çalgı eğitimi önemli sayılabilir. Gerek

enstrümanist olsun gerek müzik eğitimcisi olsun, profesyonel düzeyde müzik eğitimi alan bireyin çalgısı konusunda yeterliliğe sahip olmasının bir ihtiyaç olduğu belirtilebilir. Müzik öğretmenleri, geleceğin sanatçılarının ve müzik eğitimcilerinin müzik hayatının temelini oluşturacağı için önem oluşturmaktadır.

Türkiye'deki Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarında öğrenim gören müzik öğretmeni adayları bireysel çalgı dersleri aracılığıyla çalgı eğitimlerini sürdürmektedirler. Eğitimi verilen çalgılardan biri olan gitar çalgısının; popülerlik, kullanışlılık, ekonomiklik ve çok seslilik üretebilmek gibi niteliklerden dolayı yaygın bir şekilde öğrenciler tarafından tercih edildiği söylenebilir.

2. 4. Gitar Eğitimi

Gitar Rönesans döneminde dört çift tele sahiptir. Barok dönemde ise 5 çift tele sahiptir. Daha sonra tekrar değişim göstererek 6 telli olmuştur. Günümüze kadar farklılaşmaya devam ederek son halini oluşturmuştur (Gürgün,1985'ten akt., Yöndem, 1992, s.7). Gitar, bütün çalgılar gibi çok eski zamanlardan beri varlığını sürdürmektedir. Zaman içerisinde farklılıklar yaşamış ve günümüzdeki popüler gitarın şekline kavuşmuştur (Özyörük, 2006). Gitar çalgısının bazı değişikliklerle tarihin çeşitli safhalarında var olmuş ve varlığını koruyarak günümüze ulaşmıştır. Günümüzde ise gerek klasik müzik tarzlarında gerek popüler müzik tarzlarında kullanılmaktadır ve insanlar tarafından yaygın bir şekilde tercih edilmektedir. Yöndem (1992, s.8), "Yaşadığımız yüzyıl gitarın en popüler olduğu dönemdir" şeklinde gitarın günümüzdeki halinin önemine vurgu yapmıştır.

Çok sesli müzik ilk olarak oluşturulmaya ve icra edilmeye başlanılan zamanlarda, çok sesli müzik icrasına olanak veren gitar türevi çalgılar için birçok eser yazılmıştır. Ayrıca gitar çalgısının icrası konusunda iyi düzeyde olan müzisyenlerin ve bestecilerin gitar müziği repertuarına büyük katkılarda bulunmuştur. Farklı müzik stillerinin çalınabilmesine olanak sağlaması açısından geniş bir müzik yelpazesine sahip olan gitar zengin bir repertuara sahiptir (Uyan, 2012).

Halk müziğinden çağdaş müziğe kadar pek çok müzik türünde çalınabilmesi, doğru akort edilmiş olduğu sürece entonasyon sorununun olmaması, görece kolay çalımı, ulaşılabilirliği hem melodi hem armoni üretebilmesi gibi özellikleriyle, gitar, genel müzik eğitiminde kullanılması uygun ve verimli olan bir çalgıdır (Sergeant ve Jessett 1968'den akt., Uyan, 2012, s.29).

s

"Günümüzde, mesleki müzik eğitimi veren kurumların çoğunda gitar bölümleri ve gitar eğitimcileri mevcuttur" (Uyan, 2012, s.29). Birçok yönden avantajları olan ve bu avantajların popüleriteyi getirmesi sebebiyle gitar, insanlar tarafından tercih edilen bir çalgı olmuştur. Lisans düzeyi müzik eğitimi verilen kurumlardan biri olan Eğitim Fakültesi Güzel

Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarında gitar bireysel çalgı olarak tercih edildiği bilinmektedir. Çok sesli müzik üretip icra edebilmeye olanak sağlaması bakımından piyanoya eşdeğer, kullanımı taşınabilirliği ve insanların ulaşabilmesi bakımından daha avantajlı olması yönüyle, müzik öğretmenleri adayları tarafından; orkestralarda, okul şarkılarının çalımında ve çeşitli şarkı eşliklerinde tercih edilmektedir. Müzik öğretmeni adayları, meslek hayatlarına başladıklarında, müzik derslerinde kullanmak için, orff çalgıları, mandolin, blok flüt ve gitar gibi çalgıları, okul çalgıları dersinde öğrenmektedir (Uludağ, 2012). Müzik Öğretmenleri, müzik icra edebilmek, müzik besteleyebilmek veya örgün ve yaygın müzik eğitimlerini verebilmek adına bireysel çalgılarında yetkin olması gereklidir. Bu açıdan Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarında verilen bireysel gitar eğitimi derslerinin verimliliği önemli sayılabilir. Uygulanan çalgı eğitimi yöntem ve teknikleri ışığında yapılan bireysel çalgı eğitimlerinin devamlılığı, çalım becerilerinin gelişimine katkıda bulunacaktır.

Gitarı tutuş, sağ el ve sol el koordinasyonu, müziği okuyabilme, sağ ve sol el içi kullanılan teknikler, teorik bilgiler ve deşifre yapabilme becerileri gitar çalma becerilerimizi oluşturmaktadır (Parkening 1997,1998'den akt., Öztutgan, 2018, s.16). Bu becerilerin geliştirilmesi adına tüm dünyada kabul gören metotların, Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarındaki bireysel gitar derslerinde uygulanması gerektiğini söylenebilir.

Çelik'e (2005) göre, yıllarca ülkemizde belirli bir sistem ve metot olmaksızın gitar eğitimi verilmeye çalışılmış, farklı çalgılara daha fazla özen gösterildiği için, gitar çalgısı geri planda kalarak eğitim yöntem ve teknikleri açısından ve metotların uygulanması açısından geri kalmıştır. Son yıllarda yabancı metotlar kullanılmaya çalışılarak eğitimi sürdürülmektedir.

Uyan' a (2012) göre belirli bir yol olmadan, metot olmadan ve sistemsiz bir şekilde uygulanacak olan gitar eğitimi, verimsiz kalacak. Yetkin müzisyenler ve yetkin müzik eğitimcileri yetiştirme amacı olan kurumlarda metotsuz yapılan uygulamalar, hedeflere ulaşma konusunda başarısızlığı getireceği söylenebilir.

Gitar çalımını etkileyen becerilerden biride deşifre becerisidir. Metotsuz uygulanan gitar derslerinde, gelişimi sağlanamayan diğer beceriler gibi deşifre becerisi konusunda da çok yol kat edilebileceği söylenemez. Bireysel çalgısı gitar olan müzik öğretmenliği öğrencisinin deşifre becerisi konusunda yetkinliğe ihtiyacı vardır. Her nasıl kitap okuyabilmek için alfabeyi deşifre ediyorsak, müziği okuyabilmek için de notaları deşifre edip çalgı üzerinde uygulayabilmemiz gerekir.

2. 5. Deşifre

Deşifre, çalgı eğitiminin temel taşlarından biridir denilebilir. Her nasıl okumayı öğrenen bir insan; kitap, dergi, gazete vb. birçok yazılı kaynağı okuyarak yeni bilgilerle hızlı bir şekilde ulaşarak öğrenebiliyor ve öğretebiliyorsa, müziği okumak diye adlandırılan deşifre becerisi sayesinde birçok müziğin hızlı bir şekilde öğrenimi ve öğretimi olacağı aşikardır.

Fransız dilinde gizli iletişimi sağlayan semboller anlamına “chiffre” sözcüğünün “-de” takısı eklenmiş halidir. Sembolleri çözmek, anlamaktır (Özgür, 1995; akt., Türkmen, 2008).

İngiliz dilinde ise, “sightreading” sözcüğü ile kullanılırken, Alman dilinde ise “dechiffiert” ve “von blatt” sözcükleri ile kullanılmaktadır (Türkmen, 2008). Nart'a (2010) göre, müzik alanı için deşifre kavramı, daha önce görülmemiş notaları ilk bakışta anlama ve çözme sürecidir. Bu uygulama; çalgı kullanarak, söyleme yaparak ve zihinden okuma ile gerçekleştirilebilir.

Kurtuldu'ya (2014) göre, bir müzik eserini bir çalgı ile icra ederken veya söyleme yaparken; deşifre çalmak, deşifre okumak ve deşifre seslendirme isimleri müzik dilinde kullanılmaktadır. Şarkı söyleme veya çalgı ile icra etme konusunda, deşifre becerisi önemli bir rol oynamakta ve önemli becerilerden birisi olarak kabul edilmektedir.

Nota sistemi icat edilip kullanılmaya başlandığı tarihten günümüze kadar, sesler nota adı verilen sembollerle ifade edilmişti. İnsanların keşfettiği sesleri anlamlandırıp bir başka insana öğretebilmesi için nota sistemi her daim kolay ve hızlı bir gelişim sunan yöntemlerden birisi olmuştur. Bilimin paralelinde gelişimini sürdürmüş ve halen sürdürmekte olan bir sanat dalı olan müziğin sistemli öğrenilmesi gerekmektedir. Müzik eğitiminin en komplike unsurlarından biri olan çalgı eğitiminin ve icrasının verimli bir şekilde yapılabilmesi adına müzik eserlerini çözümleyebilmek gerekir. Nota sembolleri ile kayıt altına alınan müziklerin ilk bakışta çözümlenebilmesi, müzisyenin deşifre becerisine bağlıdır. İlk bakışta hiç bilmediği bir müzik eserini çözümlmeye çalışan bir müzisyen, eğer deşifre becerisi konusunda iyi bir seviyedeysen, müzik eserini hızlı bir şekilde, doğru teknik ve artikülasyon ile icra edebileceğini söyleyebiliriz. Uyan' a (2012, s.22) göre “müzisyenin nota okumadaki ustalığı, müzisyenin meslek hayatında son derece önemli bir yere sahiptir”.

Pek çok insanın deşifre konusunda, yıllarca yaptığı çalışmalardan sonra bir akıcılık elde edemediği görülürken, sayısız kişinin de bu konuda ne kadar başarılı olduğunu ve bu beceriyi ustalıkla kullandıklarından bahsetmektedir (Gudmundsdottir, 2010). Wolf (1976) ise müzik icracılarının, müziği okuma konusunda uzman olmasına gerek olmadığını ve literatürde, performans becerileri ve müzik okuma arasında güçlü bir ilişki olduğunu

gösteren hiçbir şey olmadığını söylemiştir (Wolf, 1976'dan akt., Gudmundsdottir, 2010, s.332). Kurtuldu'ya (2014) göre deşifre becerisi, kişisel özellikler doğrultusunda farklılıklar gösteren ve çalışmalarla birlikte geliştirilebilen bir yetenektir.

Türkmen'e göre deşifre çalma, deşifre ve çalışma deşifresi olarak ikiye ayrılır. Eserin yavaş bir şekilde, incelenerek çözümlenmesi çalışma deşifresidir. İlk kez görülen bir müzik eserini; belirli bir hızda, uygun ve düzgün bir şekilde çalma uygulaması çalma deşifresidir (Türkmen, 2008'den akt., Ergin ve Durak, 2016, s.233).

Deşifre çalmak, çalışılmış bir repertuarın seslendirilebilmesi için doğasında var olan önemli bazı gereksinimlere ihtiyaç duymaktadır. Deşifre süresince bu ihtiyaca katkıda bulunan temel özellikler şunlardır;

- a) Ritim (ölçü, süre, motif, vurgu veya aksanlar)
- b) Melodi (yükseklik, yön, sıçrama ve geçiş gibi hareketleri, motif)
- c) Armoni (akor yapıları ve sürekliliği)
- d) Müzikal içerik (artikülasyon ve ifade işaretleri, müzikal yapı ve biçim) (Wristen, Evfans ve Stergiou, 2006'dan akt., Kurtuldu, 2014, s.14).

Çalgı eğitimi için ihtiyaç duyulan bir beceri olan deşifre, her çalgı da olduğu gibi gitar çalgısında da önem bakımından yerini ön saflarda almıştır. Lisans düzeyinde müzik eğitimi gören bireyin mesleki müzik hayatındaki motivasyonunu etkileyebileceği göz önünde bulundurulabilir. Herhangi bir müzik eserinin notaları okuyarak çözebilme becerisi gelişmiş bir müzisyenin, o eseri daha hızlı anlayarak, icra ederek ve daha erken hissedip yeni yeni farklı müzik eserleriyle tanışabilme fırsatını elinde bulundurabileceğini varsayabiliriz. Çalgı eğitimi karmaşık yapıya sahip bir süreçtir. Bireyler, birçok beceriyi geliştirmeye yönelik uzun çalışmalar sürdürmek zorunda kalabilir. Birçok beceri için, tek bir metot yerine birçok metot uygulama durumu kaçınılmaz olabilir.

2. 6. İlgili Araştırmalar

Dalkıran (2011), "Keman Eğitiminde Deşifre Becerisi" adlı makalesinde, keman öğrencilerinin deşifre esnasında yapmış oldukları hataları sınıflandırmak ve uygulanan deşifre çalışma programının, öğrencilerin deşifre çalma becerilerine etkisi olup olmadığını araştırmıştır. Deney ve kontrol grubu olarak ayrılan öğrencilere, Farnum yaylı çalgı ölçeği uygulamıştır. Farnum ölçeğine deşifre ön testi uygulamış ve daha sonra deney grubuna dört hafta boyunca metronomla bir deşifre çalışma programı uygulayarak süreç sonunda Farnum yaylı çalgı ölçeği kullanıp iki gruba deşifre son testi ile hataları sınıflandırmış. Uygulanan deşifre çalışma programının, öğrencilerin deşifre çalma becerilerine etkisi olup olmadığı saptamaya çalışmıştır. Yapılan hataların daha çok ritmik hatalar olduğu konusuna değinilmiş, deşifrenin sistemli bir çalışma sürdürülerek geliştirilebilecek bir beceri olduğu sonuca varmıştır. Dalkıran (2011), öğrencilerin deşifre becerisini

geliştirmelerine yönelik, 6 farklı öneride bulunmuş, öneminden bahsetmiş ve izlemeleri gereken metotları vurgulamıştır.

Kurtuldu (2015), "Piyano Öğrencilerinin Öğrenme Stilleri ile Deşifre Çalma Becerilerinin Karşılaştırılması" adlı makalesinde, piyano öğrencilerinin öğrenme stilleri ve deşifre çalma becerileri arasında herhangi bir ilişki olup olmadığı incelemiştir. Araştırmacı tarama modeli ve deneysel uygulama kullanarak "Kolb Öğrenme Stilleri Envanteri" ile birlikte öğrencilerin nasıl bir öğrenme tarzının olduğunu belirlemiştir. Araştırmanın sonucunda deşifre becerisi yüksek olan öğrencilerin özümseyen öğrenme stiline sahip olduğu, deşifre becerisi nispeten daha düşük öğrencilerin ise değiştiren öğrenme stiline sahip olduğu araştırmacı tarafından belirtilmiştir. Bireysel farklılıklara sahip öğrencilerin, öğrenme stillerindeki farklılıkların tespit edilerek buna paralel bir şekilde öğrenme sağlanması önerilmektedir.

Nart (2013), "Deşifre Şarkı Söyleme Eğitime Yönelik Öğretim Metodu Önerisi" adlı makalesinde, deşifre şarkı söylemeye yönelik öğretim materyali olarak önerilen metot, deşifre şarkı söyleme alanındaki bu kaynak eksikliğini giderme için doktora çalışmasında ürettiği özgün bir metodu uygulamıştır. Eğitim öğretim programlarına yol göstermesi açısından önemli bir metot olduğunu vurgulamaktadır.

Türkmen (2008), "Müzik Öğretmeni Adaylarının Piyanoda Deşifre Çalabilme Düzeyleri Üzerine Bir Çalışma" adlı yüksek lisans tezinde, "ABRSM Grade 4" deşifre kitabını kullanarak müzik öğretmeni adaylarının piyanoda deşifre çalabilme düzeylerinin tespit etmeye yönelik bir çalışma yapmıştır. Araştırmacı, Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarındaki piyano eğitimine yönelik yeterliliklerin gözden geçirilmesini, piyano derslerinde ayrıca deşifre çalışmaları yaptırılmasını ve bu çalışmalarla ilgili ölçme değerlendirme çalışmalarının sağlanmasını önermiştir.

Öztutgan (2018), "Mesleki Müzik Eğitimi Veren Kurumlarda Klasik Gitar Deşifresini Geliştirmeye Yönelik Bir Metot Önerisi" adlı doktora tezinde, mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda öğrenim gören ve ana çalgısı klasik gitar olan öğrencilerin deşifre becerilerini geliştirmeye yönelik bir deşifre metodu oluşturmaya çalışmıştır. Öztutgan, tarama ve deneme modellerinin birlikte kullanıldığı karma modeli esas alarak bir çalışma yapmıştır. Deney ve kontrol grubu şeklinde ayrılan öğrencilere "Bölgesel Deşifre Yönteminden yararlanarak 20 hafta ve haftada birer saat olmak üzere bireysel dersler uygulamıştır. Analizler sonucunda uygulanan metodun öğrenciler üzerinde olumlu etkiye sahip olduğunu tespit etmiş ve geliştirilen metottan mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda yararlanabileceğini belirtmiştir. Tezde yapılan önerilerde, bireysel çalgısı gitar olan öğrencilerin deşifre ile ilgili daha fazla bilgiye sahip olmalarının gerekliliği vurgulamış ve

uygulanan derslerde gitar eğitmeninin gitar deşifresini geliştirmeye yönelik çalışmalar yapması konusunda öneriler sunmuştur.

Odabaş (2018), “Müzik Öğretmenliği Adaylarının Armoni ve Piyano Dersi Başarılarının İlişkisi ve Armoni Dersi Başarılarının Piyanoda Deşifre Becerisine Etkisi” adlı yüksek lisans tezinde, müzik öğretmeni adaylarının armoni dersi ve piyano dersi başarıları arasındaki ilişkinin deşifre çalmaya becerisi konusundaki ilişkisini incelemiştir. Çalışmada lisans düzeyinde müzik eğitimi alan öğrencilerin armoni ve piyano notaları göz önünde bulundurularak iki grup oluşturmuştur. İlk grup notlara göre oluşturulmuş diğer grup ise ilk gruptan rastgele seçilen öğrenciler ile oluşturularak çalışma yapmıştır. Araştırmacının oluşturduğu ezgi yardımıyla öğrencilerin performansları uzmanlar tarafından puanlanarak sonuçlara ulaşmıştır. Araştırmacı sonuçlara göre öğrencilerin başarı puanları ile deşifre beceri puanlarını birbirine yakın olduğunu saptamıştır. Sonuçtan yola çıkarak armoni dersinin deşifre becerisi ile ilişkili olabileceğini öne sürmüştür. Araştırmacının veriler paralelinde yapmış olduğu öneriler, armoni derslerinde piyano kullanımının artırılması ve deşifre becerisi konusunda öğrenciye armonik bakış açısının kazandırılması yönündedir.

Küpana (2012), “Piyanoda Deşifre Öğretimi Programının Müzik Öğretmeni Adaylarının Piyano Dersine Yönelik Tutumlarına Etkisi” adlı makalesinde, araştırmacı tarafından geliştirilen deşifre öğretim programının, müzik öğretmeni adaylarının piyano dersi üzerindeki tutumlarına etkisini araştırmıştır. Piyano dersi görmekte olan alan 3. ve 4. sınıf öğrencileri ile çalışma yapmıştır. Çalışma sonucunda uygulanan programın, müzik öğretmeni adayları üzerinde olumlu yönde etkisi olduğu sonucuna varmıştır. Araştırma sonuçlarına göre olumlu etkilerin saptanması sebebiyle, araştırmacı tarafından piyano derslerinde kullanılabileceği önerisi yapılmıştır.

Kurtuldu (2014), “Piyano Öğrencilerinin Deşifre Becerileri ile Piyano Dersi Başarılarının Karşılaştırılması” adlı makalesinde, Deşifre becerisi ile piyano dersi başarısı arasındaki ilişkiyi araştırmıştır. Müzik öğretmenliği öğrencileri ile çalışma yapmış, gerekli not başarılarına bölüm kayıtlarından ulaşmıştır. Çalışma sonucunda yapılan analizler, öğrencilerin piyano dersi başarısı ile deşifre becerisi arasında yakın bir ilişki olduğunu belirlemiştir. Deşifre becerisini geliştiren bir öğrencinin, piyano ders başarısının artacağı konusunu yordayarak, deşifre becerilerinin gelişmesine yönelik çalışmaların yapılmasını önermiştir.

Çiftçi (2013), “Hızlı Okuma Teknikleri Eğitiminin Müzik Eğitiminde Deşifre Becerisine Etkisi” adlı doktora tezinde, hızlı okuma tekniklerinin müzik eğitimi açısından bir etkiye sahip olup olmadığı konusunu araştırmıştır. Müzik öğretmenliği bölümünde eğitim gören 30 farklı öğrenci ile çalışma yapmıştır. Çalışma sonuçlarına göre, müzik eserlerinin değişikliğine göre farklı sonuçlar ortaya çıkabildiğini saptamıştır. Deşifre

becerisinin önemli bir kısmını oluşturan görme yetisi, hızlı okuma yapabilen öğrenciler tarafından olumlu şekilde kullanılarak çok sayıda notayı bütün olarak görebilme yeteneğiyle doğru orantılı olarak daha hızlı ve etkili bir deşifre yapılabileceğini ve hızlı okuma tekniklerinin faydalı olabileceğini belirtmiştir. Araştırmacı, deşifre sürecini etkileyecek hızlı okuma alıştırmaları hazırlanarak çalışmalar yapılması konusunda önerilerde bulunmuştur.

2. 7. Literatür Taramasının Sonucu

Yapılan literatür taramasında müzik eğitiminin önemli bir boyutu olan çalgı eğitimi ve çalgı eğitiminde insanlar tarafından en çok tercih edilen çalgılardan birisi olan gitar üzerindeki deşifre becerisi üzerine taramalar yapılmıştır. İnsanlar hayatında önemli bir yere sahip sanat dallarından biri olan müzik; temel müzik eğitimi, özengen müzik eğitimi ve profesyonel müzik eğitimi olarak insanların hayatlarında var olmaktadır. İnsanların istedik müzik davranışlar geliştirebilmesi adına müzik eğitimi önemlidir. Profesyonel müzik eğitimi görmekte olan müzik öğretmenliği öğrencilerin mesleki hayatlarındaki başarı, yeterlilik ve motivasyonu çalgıları üzerindeki becerileri ile doğru orantılıdır. Müzik öğretmeni adaylarının en çok tercih ettiği çalgılardan biri olan gitar çalgısının daha yeterli seviyede icra edilebilmesi, mesleki açıdan etkin kullanımının sağlanabilmesi ve müzikal motivasyonun sürekliliğinin oluşturulabilmesi adına birçok teknik ve yöntemler uygulanabilir. Bu yöntem ve teknikler sayesinde çalgı çalma becerisi için gerekli olan becerileri oluşturacak veya gelişimine katkıda bulunacaktır. Yapılan literatür taramasından da anlaşıldığı üzere, temel çalgı çalma becerilerinden biri olan deşifre becerisi, çalgı eğitimi açısından olumlu etkilere sahiptir. Müzik öğretmenliği öğrencileri üzerinde, farklı farklı çalgılar üzerinde yapılmış olan araştırmaların sonuçları incelendiğinde, deşifre becerisinin çalgı çalma becerisine katkılarını görebiliriz. Literatür incelendiğinde, deşifre becerileri konusunda birçok araştırma yapılarak öğrencilerin çalgı çalmak konusunda başarıları üzerine bir etken olup olmadığı konusu belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmacılar tarafından, olumlu veya olumsuz sonuçlar dahilinde deşifre becerisine yönelik öneriler yapılmıştır. Yapılan Literatür taraması doğrultusunda, gitar çalgısı üzerinde deşifre konulu yapılmış çalışmaların azlığı görülmektedir. Literatürdeki, gitar çalgısı üzerine deşifre konulu yapılmış araştırmalar, Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarında eğitim gören ve bireysel çalgısı gitar olan öğrenciler için önemlidir.

Araştırma öncesi gitar ile ilgili 140 tez incelenmiş, araştırma konuları 43 ana başlık halinde kategorize edilmiş ve 43 farklı tez konusu içerisinde 27 farklı eğitim konulu tez olduğu saptanmıştır. İncelenen bütün gitar konulu araştırmalar sonucunda, deşifre

becerisi hakkında yapılan araştırmaların eksikliği sonucuna varılmıştır. Kategorilendirilmiş tez alışmaları Tablo 1. ile aşağıda verilmiştir.

Tablo 1. Kategorilendirilmiş Tez alışmaları

1.	Model nerisi *
2.	Yaklaşım inceleme *
3.	Sonat, konçerto vb... inceleme
4.	Katkıları inceleme *
5.	Etkileri inceleme *
6.	Dönem bestecileri ve eserleri inceleme
7.	Teknik araştırması
8.	Uyarlama alışmaları
9.	Müzik türleri inceleme (gitar)
10.	Türküleri çok sesli düzenleme
11.	Metodolojik yaklaşımlar *
12.	Metotların incelenmesi
13.	Yapılabilirlik incelemesi *
14.	Gıtara düzenleme alışması
15.	Etüt analiz ve incelemesi
16.	.Performansa etki
17.	Teknik ve müzikalite yönünden inceleme
18.	Kullanım değerlendirme *
19.	Görüş inceleme ve araştırma *
20.	Kaynak araştırması *
21.	İcra edilebilirlik incelenmesi *
22.	Performansa etki incelemesi *
23.	Eser incelemesi
24.	Performans leği geliştirme *
25.	Teknik ve armonik yaklaşımlar
26.	Yaş gruplarına göre eğitim ve teknik *
27.	Başarıyı değişkenlere göre inceleme *
28.	zgn beste alışması
29.	Eşliktendirme rnekleri
30.	Temel teknikleri kazanma zorluklarının incelenmesi *
31.	Eğitim müziği gitar eşlikli okul şarkıları *
32.	Öğretim literatürü değerlendirme *
33.	Eğitime katkılar inceleme *
34.	Eser karşılaştırması
35.	Gıtar ile ilgili bilgi düzeyi ve tutum *
36.	Eğitim fakültelerinde gitar başlangıç metotları incelemesi *
37.	Müzik tarzları üzerine araştırmalar *
38.	Uzman görüşleri değerlendirme *
39.	Gıtar eğitimini ğrenci başarısı üzerinden değerlendirme *
40.	Uygulanabilirlik incelemesi *
41.	Gıtarın nemi araştırması *
42.	Sorun ve çözüm nerileri *
43.	Metot üzerinde hedef ve içerik incelemesi*

* = İşaretli olanlar eğitim konulu alışmalar

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli ile ilgili, çalışma grubu ile ilgili, veri toplama teknikleri ve verilerin çözümlenmesi ile ilgili bilgiler verilmiştir.

3. 1. Araştırma Modeli

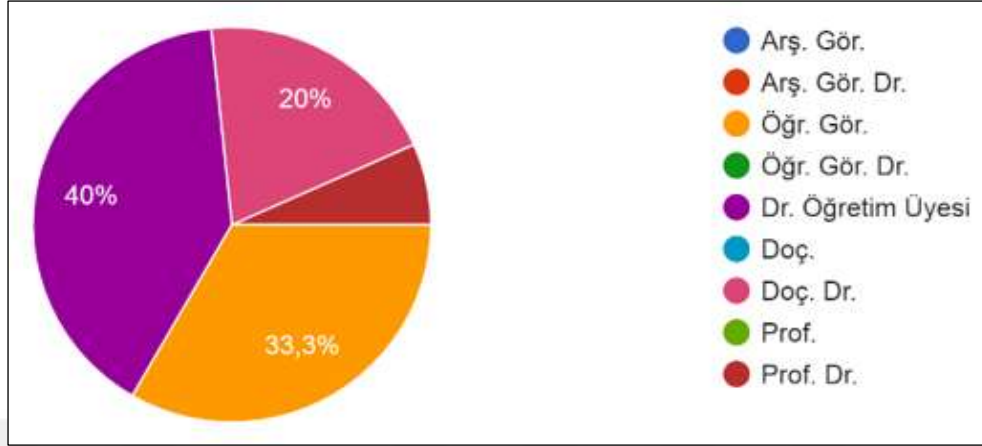
Araştırmanın aşamaları sırasıyla anlatılmış, veri toplamada kullanılacak araçların hazırlanması ile ilgili ayrıntılar verilmiş, verilerin güvenilir ve araştırmanın amacına uygun bir biçimde çözümlenmesi için kullanılacak olan istatistiksel yöntemler açıklanmıştır. Ekiz'e (2017, s.99) göre nicel araştırma yaklaşımı, elde edilen bulguların bir şekilde sayısal veri olarak ifade edilmesi ve ölçülebilmesidir (Ekiz, 2017, s.99). Nitel araştırma, üzerinde araştırma yapılan yada yapılması planlanan kişilerin sahip oldukları deneyimleri sistematik bir şekilde inceleyebilmek ve duygu ve düşüncelerini anlayabilmek amacıyla yapılan yaklaşımdır (Strauss ve Corbin,1998'den akt., Ekiz, 2017, s.29). Nitel araştırma yaklaşımı ise Denzin ve Lincoln (1994), tarafından araştırmada belli bir nokta üzerinde odaklanma yaratan, çok metotlu ve araştırma problemini yorumlayan bir yaklaşım olarak tanımlanmıştır (Akt. Altunışık, vd., 2010, s.301). Diğer bir deyişle nitel araştırma, herhangi bir istatistiksel prosedür ya da sayısal araca bağlı kalmadan bulguların üretilmesi olarak tanımlanabilir (Altunışık, vd., 2010, s.302).

Araştırmada nicel ve nitel olarak, deneysel desen ve betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Nitel bölümde öğretim elemanları ile görüşme (mülakat) yapılmış, nicel bölümde ise klasik desenli bir deneysel çalışmayla yürütülmüştür. Nitel bölümde kullanılacak olan yarı yapılandırılmış mülakat tekniği, araştırmacının sorularını önceden hazırlayarak ve görüşme esnasında araştırılan/görüşülen kişilere esneklik sağlayarak oluşturulmuş olan soruların yeniden düzenlenmesine ve tartışılmasına izin veren bir tekniktir (Ekiz, 2017, s.63). Klasik deneysel yöntem, deney ve kontrol grupları diye adlandırılan iki farklı grup üzerinde, yapılan işlemler sonucundaki elde edilen sonuçların karşılaştırılmasıdır (Ekiz, 2017, s.109).

3. 2. Araştırma Grubu

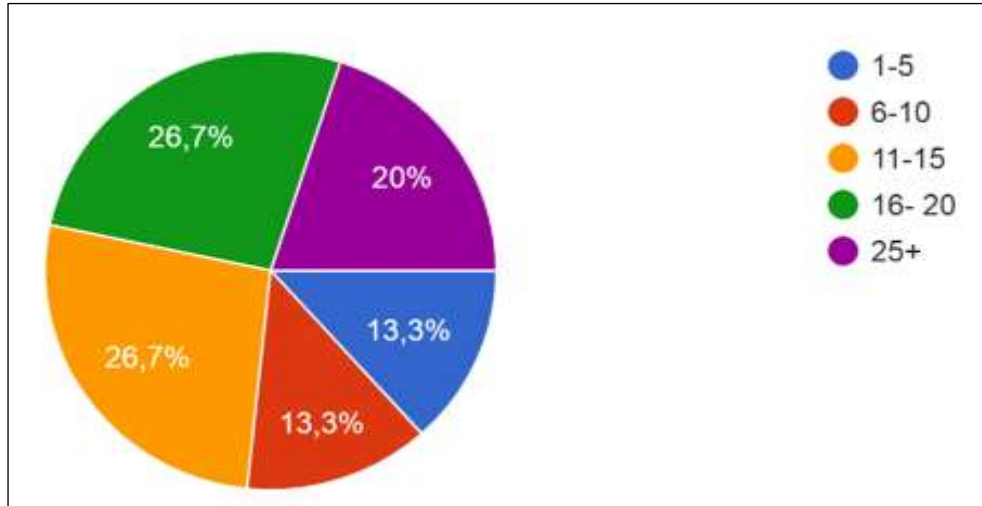
Araştırmada iki farklı çalışma grubu tercih edilmiştir. Birincisi araştırmanın sürecini tasarlamak amacıyla kullanılan yarı yapılandırılmış görüş alma formunu yanıtlayan gitar eğitimcisi uzmanlardır. Görüş alma formu toplam 15 kişiden oluşan bir uzman grubu

tarafından cevaplanmıştır. Uzmanlara ait demografik bilgiler şekil 1, şekil 2 ve tablo 2'de verilmiştir.

Şekil 1. Uzmanların ünvan dağılımı

Şekil 1'deki grafiğe göre, görüş alma formunun demografik bilgiler bölümündeki yanıtlar incelendiğinde, uzmanların %40'ı Dr. Öğretim Üyesi, %33,3'ü Öğretim Görevlisi, %20'si Doçent Doktor ve %6,7'si Profesör Doktor olarak ünvanların dağılım gösterdiği saptanmıştır.

Şekil 2. Uzmanların hizmet yılı süresi

Şekil 2'deki grafiğe göre uzmanlardan alınan yanıtlar incelendiğinde, uzmanların %26,7 sinin 11-15 yıl, %26,7 sinin 16-20 yıl, %20'sinin 25+ yıl, %13,3'ünün 1-5 yıl ve %13,3'ünün 6-10 yıl hizmet yılı süresine sahip oldukları görülmektedir.

Tablo 2. Uzmanların Çalışmakta Oldukları Kurumlar

1. Trabzon Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı
2. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı
3. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı
4. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı
5. Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı
6. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı
7. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı
8. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı
9. Namık Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı
10. Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı
11. Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı
12. Harran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı
13. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı
14. Trabzon Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı

Tablo 2. incelendiğinde, 15 farklı Üniversitenin Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalında gitar dersi vermekte olan öğretim elemanlarına ulaşıldığı ve görüşler alındığı görülmektedir. Demografik bilgilerin neredeyse tamamının eksiksiz doldurulması, uzman görüşlerinin alınması konusunda sağlıklı verilere ulaşıldığı söylenebilir.

Araştırmanın ikinci çalışma grubu ise Trabzon Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalında bireysel çalgı eğitimi olarak klasik gitar eğitimi alan öğrenciler oluşturmaktadır. Deneysel çalışma süreci için kullanılan bu çalışma grubunda da bireysel çalgısı gitar olan 11 öğrenci yer almaktadır. Bu öğrencilerin 4'ü 2. sınıf, 7'si 3. sınıf öğrencilerdir. 1. sınıf öğrencileri lisans eğitimlerine yeni başlamış olup bireysel gitar derslerine henüz yeterince uyum sağlayamamış olabilecekleri göz önünde bulundurularak ve 4. sınıf öğrencileri okuldaki etkinliklerini mesleğe yönelik sürdürmesi, okullara giderek öğretmenlik deneyimi ve uygulamaları yapmaları sebebiyle, araştırma için sağlıklı bir çalışma grubu olamayacağından,

araştırmaya dahil edilmemiştir. Katılımcılarla ilgili sınıf düzeylerinin dağılımı aşağıda tablo 3 'te verilmiştir.

Tablo 3. Katılımcıların Sınıf Düzeyleri

Sıra No	Katılımcılar	Sınıf Düzeyi
1.	Katılımcı I.	3.sınıf
2.	Katılımcı II.	2.sınıf
3.	Katılımcı III.	3.sınıf
4.	Katılımcı IV.	3.sınıf
5.	Katılımcı V.	2.sınıf
6.	Katılımcı VI	3 sınıf.
7.	Katılımcı VII.	3.sınıf
8.	Katılımcı VIII.	3.sınıf
9.	Katılımcı IX.	3.sınıf
10.	Katılımcı X.	2.sınıf
11.	Katılımcı XI.	2.sınıf

3. 3. Verilerin Toplanması

Betimsel tarama modeli olarak, deşifre becerisinin geliştirilmesi konusunda, yarı yapılandırılmış görüş alma formu uygulanarak uzmanların görüşlerine başvurulmuştur. Araştırmanın nitel verisi bu şekilde toplanmıştır. Araştırma grubu öğrencileri ile yapılan çalışmalar için video kayıtları çekilmiştir. Nitel veriler doğrultusunda hazırlanan ölçek ile uzmanlar videolar için puanlamalar yapmıştır. Araştırmanın nicel verisi bu şekilde elde edilmiştir.

3. 3. 1. Veri Toplama Araçları/Teknikleri

Büyüköztürk'e (2016) göre kapsam geçerliği, herhangi bir testi oluşturan maddelerin ölçülmek istenilen davranış veya özelliği ölçebilecek düzeyde bir nitelik ve nicelik yeterliğine sahip olup olmadıkları belirlemek için kullanılan bir göstergedir. Bu geçerliği test etmede kullanılan en mantıksal çözüm ise uzman görüşlerinden yararlanmaktır.

Çalışmada yarı yapılandırılmış görüş alma formu ile üniversitede gitar eğitimi veren akademisyenlerden uzman görüşleri alınarak yarı yapılandırılmış görüş alma formu aracılığıyla ekte verilen 5 farklı deşifre konusunda farklı sorular sorulmuştur. Görüş alma formu maddeleri tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Görüş Alma Formu Maddeleri

1. 2. ve 3. sınıf düzeylerindeki öğrencilerin deşifre becerilerini ölçmek için hazırlanmış olan ekteki 5 adet eser örneğinden hangi ikisi uygundur? Neden?
2. Tercih edilen eserlerin deşifre edilmesine yönelik kaç haftalık bir çalışma periyodu uygulanırsa deşifre becerisi hızlanır?
3. Gıtarıda deşifre çalmaya yönelik çalışmalar yapmak sizce gerekli midir? Neden?
4. Sizce gıtarıda deşifre seslendirilirken, izleme/puanlama açısından hangi kriterler dikkate alınmalıdır?
5. Gıtarıda öğrencilerin deşifre becerilerini geliştirmek için ne gibi çalışmalar (öğretim yöntemi ve tekniği) yapılmalıdır?
6. Gıtar eğitimindeki deşifre becerilerini geliştirmek için kullandığınız metot ve kitaplar nelerdir?

6 maddeden oluşan yarı yapılandırılmış görüş alma formunun kapsam geçerliliği 5 farklı uzman (biri dil, biri ölçme, 3'ü alan uzmanı) tarafından incelenerek onaylanmıştır. Görüş alma formunun kapsam geçerliliği için uzmanlardan görüş alınması sürecinde herhangi bir özel yaklaşım kullanılmamış, uzmanlardan doğrudan ilgili form üzerinde görüşlerini yazmaları istenmiştir. Yalnızca dil uzmanının bir maddede ifade açısından düzeltme talebi dışında diğer uzmanlardan tüm maddeler için olumlu görüş alınmıştır. Araştırmanın deneysel yönünün bilimsel bir şekilde ilerleyebilmesi adına alanında uzman eğitimcilerle kapsam geçerliliği sağlanan görüş alma formu yollanarak, uzmanların görüşlerine başvurulmuştur. Görüş alma formundaki sonuçlara göre çoğunlukta verilen cevaplar ile deşifre becerilerin ölçülmesi için deşifre becerisi puanlama anahtarı oluşturulmuştur. Bu formda 4. maddede yer alan ifadeye verilen cevapların sıklığı ve yoğunluğu incelenerek deşifre becerilerini ölçmek için kullanılacak anahtar ortaya çıkarılmıştır. Formu dolduran 15 gitar eğitimcisinin ifade ettiği tüm unsurlar puanlama anahtarında kullanılmıştır. Değerlendirme için ifade edilen tüm basamak ifadeleri (bazıları farklı ifadeler ile birbirinin aynıdır, Örneğin: temiz çalma, ya da notaları temiz seslendirme gibi) düzenlenerek puanlama anahtarında kullanılmıştır. Ayrıca görüş alma formu ile toplanan verilere göre uygulanacak olan deneysel yöntemin uygulanış biçimi şekillenmiştir.

3. 3. 2. Veri Toplama Süreci ve Deneysel İşlem

Verilerin toplanmasında ilk olarak yarı yapılandırılmış görüş alma formu, daha sora ise deneysel süreç devreye girmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşmede doğrudan kişilere yöneltilen sorular ve bunlarla ilişkili yanıtlar alınması söz konusudur. Buradaki özellik soruların açık uçlu ama sistematik bir yapıyla sorulması ve kişilere esneklik tanıyor olması olarak isimlendirilebilir (Demir, 2017, s. 291; Ekiz, 2017, s. 63). Deneysel araştırmalar ise

değişkenler arasındaki neden sonuç ilişkisinin merak edildiği, koşulların ve değişkenlerin deneyi yapan kişi tarafından hazırlandığı ve bu süreçler çerçevesinde bağımlı ve bağımsız değişken ilişkisinin kontrol edildiği, verilerin nicel olarak alınıp sunulduğu araştırmalardır (İslamoğlu, 2009, s.107; Karakaya, 2014, s.74).

Kapsam geçerliliği 5 farklı uzmanın görüşüyle sağlanan yarı yapılandırılmış görüş alma formu ile güzel sanatlar fakültelerinin müzik eğitimi bölümlerinde gitar eğitimi veren akademisyenlerden, deşifre becerisini ölçmeye yönelik yapılacak deneysel uygulamanın şeklini belirlemek üzere görüşler alınmıştır. Bu süreçte bütün fakültelerdeki gitar eğitimlerine elektronik posta yoluyla ulaşılarak görüşleri elektronik anket yardımıyla istenmiştir.15 farklı akademisyenden dönütler alınarak 6 maddelik yarı yapılandırılmış görüşme formunun her bir maddesi için çoğunlukta verilen cevaplar belirlenmiştir. Deneysel işleme görüşler doğrultusunda başlanarak, işlemlerin sonucunda deney verileri uzman görüşleri ışığında hazırlanan dereceli puanlama anahtarı ile puanlanarak alınmıştır. Dereceli puanlama anahtarının ölçütleri sırasıyla; Teknik (20 puan), Temiz seslendirme (20 puan), Ritmik Bütünlük (10 puan), Melodik Bütünlük (10 puan), Pozisyon Algısı (10 puan), Sağ-Sol El Koordinasyonu (10 puan), Deşifre Hızı (10 puan) ve Nüans (10 puan) olarak belirlenmiştir.

Yarı yapılandırılmış görüş alma formunun 1. maddesi için alınan cevaplara göre uzmanlık alanı gitar çalgısı olan araştırmacı tarafından hazırlan 5 farklı örnek deşifre notasından, 2. ve 3. sınıf için seviye olarak uygun olanı belirlenmiştir. 1. deşifre örneği deney için uygun bulunmuştur. 2. madde için alınan uzman görüşlerine göre belirlenen deneysel işlemin süresi 4 hafta süresince uygulanacak şekilde belirlenmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formundaki 3. madde için alınan cevaplara göre, özetle gitarda deşifre çalmaya yönelik çalışmaların gerekliliğinden bahsedilmiş, önemli olduğu vurgulanmıştır. Öğrencilerin gitar çalgı becerilerinin geliştirilmesine katkı sağlanacağı belirtilmiştir. Formun 4. maddesine göre alınan cevaplar doğrultusunda araştırmacı tarafından deşifre puanlama anahtarı oluşturulmuştur. Deşifre puanlama anahtarı, bulgular bölümünde tablo 11’de ayrıntılı bir şekilde gösterilmiştir. Formun 5. maddesine göre alınan cevaplar ise bulgular bölümünde tablo 8’de verilmiştir.

Deşifre becerilerini geliştirmek adına uzmanlar tarafından verilen çalışma önerileri deney sürecinde dikkate alınmıştır. Formun 6. maddesine göre alınan cevaplar bulgular bölümünde Tablo 10’da verilmiştir.

Verilen kitap ve metot önerilerinden 7 araştırmacı tarafından özel bir metot yok şeklinde belirlenmiştir. Araştırmacı deneysel sürecin bilimsel yöntem ve teknikler ile yürütülmesi için alınan cevaplar doğrultusunda, en çok önerilen 2 kitap ve metot olarak Mario Rodriguez – Arenas ve Matteo Carcassi kitap ve metotları belirlenmiştir.

Araştırmacının kendi deşifre notalarından, uzmanların uygun olduğunu düşündüğü nota, ön-test uygulaması için 2. ve 3. sınıf öğrencilerinin bireysel bir şekilde deşifre uygulamasına sunulmuştur. Do majör olarak belirlenen notanın, her bir öğrenci tarafından deşifre edilmesi istenmiştir. Her öğrenci 2 kez deşifre yapmıştır. İlk bakışta deşifre yapıldıktan sonra tekrar 1 kez daha deşifre yaptırılmıştır. Her öğrencinin belirlenen deşifre notası üzerinde yaptığı 2 farklı deşifre uygulaması video çekilerek kayıt alınmıştır. Ön-test uygulaması toplamda 5 farklı uzman tarafından bağımsız bir şekilde araştırma dahilinde geliştirilen deşifre puanlama anahtarı ile puanlanmıştır. Puanlama sonuçları bulgular bölümünde tablo 11 üzerinde gösterilmiştir.

Deneysel sürecin veri toplama bölümünün ardından, 4 hafta boyunca sürecek uygulama bireysel gitar derslerinde uygulanmaya başlanmıştır. Her hafta her öğrenci ile 1 ders saati uygulama yaptırılacak şekilde araştırmacı tarafından 4 haftalık uygulamanın planı yapılmıştır. Araştırma planı tablo 5'te verilmiştir. Görüş alma formu yanıtları doğrultusunda belirlenen Matteo Carcassi ve Arenas metotlarının içeriğinden 2. ve 3. sınıf düzeylerine uygun, ayrıca ön-test ve son-test deşifre notasındaki tonalite, duateleme, pozisyon ve deşifre işaretleri göz önünde bulundurularak araştırmacı tarafından, üst limit olarak 1 diyez ve 1 bemollü tonlardaki etütler seçilmiştir. Zor pozisyonların olmamasına, arpej figürlerinin olmasına ve farklı müzik formlarından örnekler olmasına özen gösterilmiştir. Böylece öğrencinin deşifre becerisine yönelik farklı farklı figürler görmesine olanak sağlanmıştır. Etütlerin isimleri tablo 5'teki 4 haftalık uygulama planı içerisinde yer almaktadır. Ayrıca etütlerin notaları ekler bölümünde, ek 4 ve ek 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Dört Haftalık Uygulama Planı

1. 1. Hafta (1 ders saati)
• 15 (Arenas)
• 16 (Arenas)
• 17 (Arenas)
• Arpej örnekleri 1 (Carcassi)
2. 2. Hafta (1 ders saati)
• 23 (Arenas)
• 24 (Arenas)
• Arpej örnekleri 2 (Carcassi)
3. 3. Hafta (1 ders saati)
• Prelude etüt (Carcassi)
• Vals etüt (Carcassi)
• 32. Etüt (Arenas)
4. 4. Hafta (1 ders saati)
• 33. etüt (Arenas)
• Prelude ve Andante (Carcassi)
• March (Carcassi)
• Allegretto

Uygulama süresince tablo 5'te verilen çalışma yöntemleri uygulanmaya çalışılmış ve öğrenciler bilgilendirilerek sürece devam edilmiştir. Araştırmacı tarafından 4 haftalık çalışma programı belirlenerek uygulanmıştır. 4 haftalık çalışma programının 1. haftasında, her öğrenciyle 1 ders saati boyunca; Arenas Metodundan 15. etüt, 16. Etüt, 17. Etüt ve Carcassi Metodundan arpej örnekleri 1 eserleri deşifre yaptırılıp çalıştırılmıştır. Programın 2. haftasında öğrencilerle 1 ders saati olmak üzere; Arenas Metodundan 23. etüt, 24. Etüt ve Carcassi arpej örnekleri 2 etütleri çalıştırılmıştır. 3. haftada öğrencilerle 1 ders saati olmak üzere; Arenas Metodundan prelude etüt, Carcassi Metodundan vals etüt ve Arenas Metodundan 32. etüt eserleri çalıştırmıştır. 4. haftada öğrencilerle birlikte yine 1 ders saat olmak üzere; Arenas Metodundan 33. Etüt, Carcassi Metodundan Prelude ve Andante, Carcassi Metodundan March ve Allgretto etütleri çalışılmıştır. Süreç boyunca öğrencilerin verilen tüm etütleri görmeleri ve deşifre etmeleri sağlanmıştır. 1 ders saatine bağlı kalmak için eserler üzerinde çok vakit harcanmadan sadece farklı farklı figürlerin görülmesi sağlanmıştır.

Ön-test uygulamasında 11 öğrenci video ile kayıt altına alınmıştır. 4 haftalık çalışma sürecinin ardından son-test uygulaması tekrar aynı şekilde belirlenmiş do majör deşifre örneği deşifre 2 kez deşifre ettirilerek video ile kayıt altına alınmıştır. Ancak son-test aşamasında 9 öğrenciye ulaşılabilmştir. 2 katılımcı özel sebepleri nedeniyle son-test aşamasına katılmak istememiştir. 9 katılımcı ile deney süreci tamamlanmıştır. Son-test kayıtları, ön-testte aşamasında olduğu gibi 4 farklı uzman tarafından birbirinden bağımsız şekilde, dereceli puanlama anahtarı ile puanlanarak bulgular kaydedilmiştir. Deney süreci son puanlama yapılarak tamamlanmıştır.

3. 4. Verilerin Analizi

Veri çözümleme sürecinde deneysel çalışmaya ait veriler istatistiksel olarak analiz edilmiş ve veri setine ilişkin uygun analiz yöntemleri tercih edilmiştir. Yaygın kullanılan bir istatistik paket programı ile yapılan analizlerde ilk olarak deneysel işlemlerden elde edilmiş olan verilerin normal dağılım varsayımını karşılayıp karşılamadığına bakılmıştır. Bu süreçte ilgili değerlere yönelik çarpıklık basıklık katsayıları belirlenmiş, ayrıca Shapiro-Wilk testi uygulanmıştır. Elde edilen bulgulara göre verilerin normal dağılım varsayımını karşılaması sebebiyle parametrik ölçümler tercih edilmiş ve bu kapsamda eşleştirilmiş örnekler t testi (paired sample t test) uygulanmıştır. Normallik sınavına ilişkin veriler tablo 6 ve tablo 7'de gösterilmiştir. Ural ve Kılıç (2018) ilişkili ölçümler (eşleştirilmiş ölçümler) için t testini genel olarak aynı ya da eşleşmiş iki grup üzerinde yürütülen ilişkili ölçümlerin ortalamalarının karşılaştırılması olarak tanımlarken, aynı gruba iki farklı test

uygulandıktan sonraki ortalamalar arasındaki farkın önemli olup olmadığını belirlemede kullanıldığını vurgulamışlardır (s. 190).

Yarı yapılandırılmış görüşme formunun çözümlenmesinde ise içerik analizi yaklaşımından faydalanılarak uzmanların sorulan ilgili sorular çerçevesinde verdiği cevaplar açıklanmaya çalışılmıştır. Balcı'ya (2009) göre içerik analizi yazılı ve sözlü materyallerin analizidir ve temel amacı yazılı materyallerin nicel hale dönüşmesidir (s.189). İçerik analizi, mülakat tarzı verilerin, kayıtların, arşivlerden, dokümanlardan ya da iletişim araçlarından elde edilen ham bilgilerin veya katılımcıların görüşlerinin karakterize edilmesi, karşılaştırılması ve sistematik olarak bir manaya kavuşturarak tanımlanmasıdır (Demirci, Köseli, 2017, 344; Altunışık, vd., 2010, 322).

Tablo 6. Verilere İlişkin Basıklık Çarpıklık Katsayıları

Ölçüm Basamakları	Çarpıklık		Basıklık	
	SS	Ölçüm	SS	Ölçüm
Öntest	-,033	,536	-,850	1,038
Sontest	-,111	,536	-,784	1,038

Basıklık çarpıklık katsayıları veri setleri için belirli dağılım göstermiş verilerde sıkça kullanılan yaygın bir ölçümdür (Larsen ve Marx, 2001; Sokal ve Rolf, 2003'ten akt., Türkoğlu, 2009). Tabachnick ve Fidell çarpıklık ve basıklık değerleri hususunda +1,5 ve -1,5 değerleri arasında bir aralık önermektedir (Akt., Sevin ve Küçük, 2016). Morgan vd. (2004) ise genel bir ifade kullanarak katsayıların +1 ile -1 arasında olmasını yeterli görmüş ve normal dağılım için bir ölçü olarak görmeyi önermiştir (Akt., Can, 2017, s.85). Aynı biçimde Şencan (2005), kabul sınırları için +1 ile -1 standart sapma değerine gönderme yapmıştır (Akt., Can, 2017, s. 85). Tablodaki veriler bu referans aralıklarına göre incelenirse, çalışma grubundan elde edilen puanların normal dağılım sınırları içinde olduğu görülmektedir.

Tablo 7. Verilere İlişkin Shapiro Wilk Testi Sonuçları

Ölçüm Basamakları	Shapiro-Wilk			
	Ort.	Ölçüm	sd	p
Öntest	44,26	,956	18	,535
Sontest	63,42	,973	18	,847

Shapiro-Wilk testi bir örnekleme var olan veri setinin normal dağılım gösteren bir evrende olup olmadığını ölçmektedir. Bu test gözlem sayısının, diğer bir deyişle elde edilen veri sayısının (kişi, ölçüm vb.) 30 veya altında olması durumunda önerilmektedir. Kolmogorov-

Smirnov testine benzer bir yapıyla p değerinin 0,05'den büyük olması (yani normal dağılım için puanların aralarında anlamlı fark olmaması) durumunda normallik varsayımının karşılandığı anlamında yorumlanır (Can, 2017, ss. 88-89).

4. BULGULAR

Bu bölümde yarı yapılandırılmış görüş alma formu ile uzmanlardan toplanan veriler, ön-test ve son-test uygulamaları sonucunda yapılan puanlamalar ve bütün verilerin analizleri sonucunda ulaşılan veriler tablolar ve açıklamalarla birlikte verilmiştir.

4. 1. Uzmanlardan Elde Edilen Bulgular

Öğrencilerin, gitar çalgısı ile yaptığı deşifreyi geliştirmek için çalışma yöntem ve teknikler araştırmanın nitel verisi toplanırken oluşmuştur. Yarı yapılandırılmış görüşme formu sonuçlarında elde edilen bulgular tablo 8'de verilmiştir. Tablodaki veriler incelendiğinde etüt çalışma önerilerinin yanı sıra, kontrol sağlama, sonraki notaları görmeye çalışma, yavaş veya hızlı çalma, benzetimler yapma, müzik teorisi bilgisini geliştirme vb. gibi farklı öneriler öğrenciler için sunulmuştur. Daha detaylı bilgiler tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 8. Gıtarıda Öğrencilerin Deşifre Becerilerini Geliştirmek İçin Önerilen Çalışma Yöntemleri

1. Bir sonraki notaya ya da ölçüye bakmalarını öneririm, benzetimler kullanmalarını, hızlı düşünmelerini öneririm.
2. Müziksel yapı taşlarını, ölçü yapısını, çok yavaş çalışma ile ve en küçük zorluk çekilen yapının defalarca tekrarı.
3. Öğrencilerde deşifre becerilerini geliştirmeye yönelik eserleri daha bütünsel görmeleri ve müzikal bağlantıları anlamalarına yönelik armonik örgütleme, müziksel özetleme gibi stratejik çalışmalardan yararlanılabilir.
4. Eser veya etüdün önce bona ve solfejnin yapılması. Öğrencinin seviyesine uygun deşifre çalışmaları tercih etmek. Sağ el ve sol koordinasyonunu sağlayabilmek için alıştırmalar. Her iki elde uygun parmakları kullanabilme becerisini sağlama. Gitar nota bulma çalışması. Birinci pozisyondaki notaların farklı pozisyonlarda farkı tellerde anında bulabilme. Armonik, ritmik ve melodik analizini yapabilme becerisi kazandırmak. Modal, tonal, makamsal vb. tespit edebilmek.
5. Öğrenci, seviyesinin altında pek çok parça deşifre etmelidir. Farklı besteci ve dönemler çalışılmalıdır.
6. Eser ve etütlerin küçük gruplar halinde tek sesli ve çok sesli solfejlerinin yapılması, küçük etüt ve egzersizlere yönelik deşifre çalışmaları, işitme-armoni vb. ders öğretmenleri ile ortak ölçme ve değerlendirme neticesinde geliştirilmesi gereken noktaların belirlenmesi, işbirlikçi öğrenme kapsamında birlikte öğrenme tekniği ile eşlikli etüt-egzersiz-eserlerin öğrenciler eşleştirilerek birlikte çalıştırılması.
7. Seviyesinin altında parçalar üzerinde çalışmalar yapılmalı, gitara ek solfej ve ritmik okuma (Bona) çalışması yapılmalı. Tek tel ve tek ses üzerinde farklı varyasyonda ritim çalışması yapılmalı.
8. Ders içerisinde mutlaka öğrenciyi notayla baş başa bırakarak (2 veya 4 ölçü olabilir) çaldığı eserin bölümünü keşfetmesi istenmelidir. Dersin bazı bölümlerinde ise öğrenciyle birlikte çalarak hem notadan takip etme hem de öğretmeni taklit ederek çalma, öğrencinin deşifre becerisine katkıda bulunacaktır.
9. Eser inceleme çalışmaları yapmak.
10. Eserin ya da egzersizin ton ve ritim kontrolü yapılmalı. Var olan eserin bona çalışması yapılmalı. Klavye üzerinde parmak takibi yapılarak notaların kontrolü yapılmalı ve deşifreye başlanmalı.
11. Çoksesli duyuşu ve algılamayı geliştiren öğrencinin müziksel beğenisini artıracak bir öğretim metodu kullanılabilir.
12. Pozisyon çalışmaları, gitar klavyesi üzerinde armoni çalışmaları, nüans çalışmaları, dizi ve arpej çalışmaları.
13. Sıklıkla pratik, bol bol etüt veya eser incelemesi, yakın hareket, pozisyon bilgisi.
14. Daha önce çaldıkları parçaları, çalarken notalarını söyleyerek çalma çalışmalarının faydalı olduğunu gözlemledim. Ayrıca öğrencinin kendi çözüm hızının ne olduğu ile ilgili farkındalığının yaratılması gerekir. Ve çalmadan bilişsel çözümlene yapılması.
15. Ayrı bir ders saati ayrılarak öğrencilere doğru ve hızlı deşifre yöntemleri anlatılmalı ayrıca öğrenciye çok kitap okuyan bir insanın okuma anlama çözümlene hızının yükselmesi örneğindeki gibi çok farklı seviyelerde ve sık deşifreler yapmanın deşifre hızını artıracığı bilinci oluşturulmalı.

Uzmanlar tarafından belirtilen kitap ve metotlar tablo 10'da verilmiştir. Tabloya bakıldığında 18 farklı kitap ve metot ismi görülebilir. Yarı yapılandırılmış görüşme formuna verilen cevaplar doğrultusunda uzmanların çoğunluğunun özel bir metot kullanmadığı görülmektedir. Ancak çalışmanın deneysel sürecinin işleyebilmesi adına 2. ve 3. en çok

önerilen kitap ve metot olarak Arenas ve Carcassi belirlenmiştir. Görüşme formu ile alınan uzman görüşlerinin istatistik bilgileri tablo 9'da gösterilmiştir.

Tablo 9. Görüş Alma Formu İstatistiği

		GÖRÜŞ ALMA FORMU İSTATİSTİĞİ																														
		ETÜT										METOT VE KİTAPLAR																				
Sıra No		I	II	III	IV	V	I	III	III	IV	V	Matteo Carcassi	Ferdinando Carulli	Müzik strateji rehberi I.	Sight Reading ABRSM	Carlevaro	Segovia Scales	Royal Academy of music guitar grades	Arenas	Parkening	Francisco Tarrega	Fernando Sor	Mauro Guilliani	Ziya Aydıntan	Murat İşbilen	Safa Yeprem	RBS for classical guitar	Johan Sebastian Bach	J. Cardoso De los Mitai	Özel bir metot yok		
		1.																														
2.																																
3.																																
4.																																
5.																																
6.																																
7.																																
8.																																
9.																																
10.																																
11.																																
12.																																
13.																																
14.																																
15.																																
TOPLAM		7	6	3	6	6	3	3	3	4	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	7		

Tablo 10. Uzmanların Önerdiği Metot ve Kitaplar

1. Matteo Carcassi
2. Ferdinando Carulli
3. Müzik strateji rehberi I
4. Sight Reading ABRSM
5. Carlevaro
6. Segovia Scales
7. Royal Academy of music guitar grades
8. Arenas
9. Parkening
10. Francisco Tarrega
11. Fernando Sor
12. Mauro Guiliani
13. Ziya Aydınlan
14. Murat İşbilen
15. Safa Yeprem
16. Robert Bendict sight reading for classical guitar
17. Bach
18. J Cardoso De los Mitai
19. Özel bir metot yok

4. 2. Ön-Test ve Son-Test Sürecindeki Bulgular

Ön-test ve son-test uygulamaları sürecinde öğrencilere deşifre yaptırılmış ve sonucunda video kayıtları alınmıştır. Her katılımcı için ön-test sürecinde 2 kayıt son-test sürecinde 2 kayıt alınmış ve alınan kayıtlar uzmanlar tarafından birbirinden bağımsız olarak puanlanmıştır. Yapılan toplam puanlamaların ortalamaları ön-test ve son-test ortalama puanları olarak tablo 11'de gösterilmiştir.

Tablo 11. Deşifre Becerisi Dereceli Puanlama Anahtarı (Ön-test ve Son-test Puan Ortalamaları)

Deşifre Becerisi Dereceli Puanlama Anahtarı (Öntest ve Son Test Puan Ortalamaları)													
Sıra No	Katılımcılar	Sınıf Düzeyi	Video Kayıt	Uzman I Puanlar		Uzman II Puanlar		Uzman III Puanlar		Uzman IV Puanlar		Ort. Puanlar	
				Ön Test	Son Test	Ön Test	Son Test	Ön Test	Son Test	Ön Test	Son Test	Ön Test	Son Test
1.	Katılımcı I	3	I. Kayıt	68	77	46	71	32	48	51	45	49,25	60,25
			II. Kayıt	72	81	48	77	38	67	60	60	54,5	71,25
2.	Katılımcı II	2	I. Kayıt	25	48	15	44	9	31	18	14	16,75	34,25
			II. Kayıt	27	50	15	46	15	38	20	14	19,25	37
3.	Katılımcı III	3	I. Kayıt	82	95	73	96	51	72	65	74	67,75	84,25
			II. Kayıt	86	98	70	99	54	86	76	83	71,5	91,25
4.	Katılımcı IV	3	I. Kayıt	58	85	50	82	38	51	43	45	47,25	65,75
			II. Kayıt	65	92	45	94	43	63	45	60	49,5	77,25
5.	Katılımcı V	2	I. Kayıt	18	-	10	-	26	-	27	-	20,5	-
			II. Kayıt	20	-	10	-	28	-	27	-	21,25	-
6.	Katılımcı VI	3	I. Kayıt	26	47	31	48	25	48	18	21	25	41
			II. Kayıt	27	52	25	52	28	63	11	26	22,75	48,25
7.	Katılımcı VII	3	I. Kayıt	62	91	71	95	54	72	76	60	65,75	79,5
			II. Kayıt	54	96	67	96	59	84	79	74	64,75	87,5
8.	Katılımcı VIII	3	I. Kayıt	21	70	51	70	46	61	39	45	39,25	61,25
			II. Kayıt	33	75	56	73	50	71	42	60	45,25	69,75
9.	Katılımcı IX	3	I. Kayıt	45	-	28	-	44	-	30	-	36,75	-
			II. Kayıt	39	-	24	-	48	-	30	-	35,25	-
10.	Katılımcı X	2	I. Kayıt	40	48	50	45	42	54	39	31	42,75	52,25
			II. Kayıt	42	50	54	47	45	74	42	45	45,75	54
11.	Katılımcı XI	2	I. Kayıt	26	78	42	90	51	52	18	21	34,25	60,25
			II. Kayıt	34	83	41	94	47	63	20	26	35,5	66,5

Tablo 11'deki bulgular incelendiğinde, ön-test uygulamasında 11 katılımcının hepsinin video kaydına katıldığı görülebilir. Son test kayıtlarında ise 2 katılımcının özel nedenleri sebebiyle eksilme olarak 9 katılımcı ile uygulama yapıp video kaydı yapılmıştır. Araştırmacı tarafından deşifre yapılması için verilen deşifre notası, katılımcılar tarafından 2 kez deşifre edilmiştir. Ön-test ve son-test uygulamasında, her katılımcı eseri 2. kez deşifre ettiğinde daha yüksek puan almıştır. Katılımcıların ilk deşifreden sonra araya zaman farkı koymadan 2. kez deşifre yaptıklarında daha yüksek puanlar aldığı saptanmıştır. Her katılımcı için 4 farklı uzman tarafından bağımsız bir şekilde puanlama yapılmış ve puanlamaları tablo 11'de gösterilmiştir. Son-test sürecindeki uygulamada 2 katılımcının olmaması sebebiyle, verilerin analizi kısmında 9 katılımcı ön-test puanı ile 9

katılımcı son test puanı analiz edilmiştir. Tablo 11'deki öntest ve son test toplam puanlamalarına bakıldığında, bütün katılımcıların son - test uygulamasında daha yüksek puan aldığı görülmektedir. Katılımcılar yapılan 4 haftalık çalışmalar sonucundaki son- test uygulamasında daha başarılı olduğu söylenebilir.

Tablo 12. Ön-test Son-test Puanlarına Yönelik T-testi Sonuçları

Ölçüm	N	Ort.	SS	t	sd	p
Ön test	18	44,26	16,742	-12,78	17	,000
Son test	18	63,42	16,933			

Tablo 12 incelendiğinde her iki ölçüm basamağında $p < 0,05$ düzeyine göre anlamlı bir fark olduğu gözlenmektedir [$t_{1-16} = -12,78$, $p < 0,05$]. Ortalama değerleri göz önünde tutulduğunda (44,26 – 63,42) farkın son test ölçümü yönünde olduğu anlaşılmaktadır. Buna göre çalışma grubundan elde edilen son test puanları, ön test puanlarına göre farklılaşmıştır. Son test puanlarından elde edilen ortalamanın ön test puanlarına göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

5. TARTIŞMA

Çalışmadan elde edilen bulgular ve sonuçlar açısından, literatürde var olan benzer çalışmalarda ulaşılan sonuçlarla karşılaştırılarak tartışılmıştır.

Bu çalışmada, müzik öğretmenliği bölümünde 2. ve 3. sınıf düzeyinde, bireysel çalgıları gitar çalgısı olarak öğrenim gören öğrencilerin deşifre becerileri belirlenmeye çalışılmış ve uzmanların görüş ve önerileri doğrultusunda uygulanan yöntem ve teknikler sayesinde öğrencilerin deşifre becerilerinde gelişme görülmüştür. Çalışma grubu öğrencilerinin deşifre çalma becerileri üzerinde kayda değer anlamlı bir fark görülmüştür.

Dalkıran (2011), “Keman eğitiminde deşifre becerisi” isimli araştırmasında, kontrol gruplu deneysel bir desen kullanarak müzik öğretmenliği bölümünde öğrenim gören 12 öğrenci ile çalışma yapmıştır. Bu çalışmada ise nicel ve nitel olarak, deneysel desen ve betimsel tarama modeli kullanılmış, müzik öğretmenliği bölümünde öğrenim gören 11 öğrenci ile çalışılmıştır. Bu çalışmada uzman görüşleri alınarak betimsel tarama modeli uygulandığı için, Dalkıran (2011)’in çalışmasından farklılık göstermektedir. Yapılan çalışmanın ön-test ve son-test çalışmalarında anlamlı bir fark oluştuğunu ve öğrencilerin deşifre becerilerinde gelişme olduğunu belirtmiştir. Farklı iki çalgı üzerinde yapılan benzer iki çalışmanın sonuçlarının birbiriyle örtüştüğü görülmektedir.

Kurtuldu (2014) “Piyano Öğrencilerinin Deşifre Becerileri ile Piyano Dersi Başarılarının Karşılaştırılması” isimli makalesinde, tek faktörlü deneysel desen ve betimsel tarama modeli kullanarak 32 öğrenci ile çalışmasını yürütmüştür. Deşifre becerisine yönelik yapılan çalışma ile bu çalışmanın benzer araştırma modeline sahip olup, aynı evren içerisinde yapılıp, farklı çalgı ve farklı örneklemelere sahip olduğu söylenebilir. Kurtuldu (2014) araştırmasında, piyano dersi başarısı ile deşifre çalma becerileri arasında doğrusal bir ilişki bulmuştur. Bu sonuçlara göre, bu çalışmanın sonucu olan deşifre becerisinin gelişiminin, çalgı çalma becerisine sağladığı fayda iki çalışma açısından paralellik göstermektedir. Kurtuldu (2015)’ya ait bir başka deşifre konulu çalışmada “Piyano Öğrencilerinin Öğrenme Stilleri ile Deşifre Çalma Becerilerinin Karşılaştırılması” , tarama modeli ve deneysel uygulama kullanılarak 31 öğrenci ile yapılmıştır. Örneklem sayısının fazla oluşu bu çalışmanın örneklem sayısına göre farklılık gösterdiğini söyleyebiliriz. Araştırmanın modeli her iki çalışma içinde benzerlik göstermektedir. Kurtuldu (2015), çalışmasının sonuçları için, deşifre becerileri öğrenme stilleri ile ilişkilendirmesi sebebiyle yapılan bu araştırma ile ulaşılan sonuçlar açısından farklılıklara sahiptir.

Şarkı söyleme becerisi konusunda deşifre araştırması yapan Nart (2013), “Deşifre Şarkı Söyleme Eğitime Yönelik Öğretim Metodu Önerisi” isimli çalışması ile şarkı söyleme becerisi konusunda faydalı olacak metot önerisinde bulunmuştur. Deşifre becerisinin gelişimine katkıda bulunması için geliştirdiği model ile deşifre becerisinin önemini vurgulamıştır. Sadece çalgı üzerinde değil, şarkı söyleme becerisi konusunda da deşifre becerisinin etkinliği olduğu sonucuna varmak mümkündür.

Müzik eğitimi verilen diğer kurumlarda deşifre konusunda yapılan araştırmalardan birisi, Sahne Sanatları Fakültesi Müzik Bölümünde 8 öğrenci ile Öztutgan (2018) tarafından yapılan, “Mesleki Müzik Eğitimi Veren Kurumlarda Klasik Gitar Deşifresini Geliştirmeye Yönelik Bir Metot Önerisi” isimli çalışmadır. Öztutgan’ın geliştirdiği metot, gitar üzerinde deşifreyi geliştirmek konulu olması sebebiyle, yapılan bu çalışmayla konu açısından benzerlik göstermektedir. Öztutgan’ın (2018) çalışmasındaki ön-test ve son-test uygulamalarında anlamlı bir fark çıkmıştır. Bu yönden deney sonuçları konusundan bu iki çalışmanın örtüştüğü sonuçların olduğu söylenebilir.

Küpana (2012), “Piyanoda Deşifre Öğretimi Programının Müzik Öğretmeni Adaylarının Piyano Dersine Yönelik Tutumlarına Etkisi” isimli çalışmasında, bu çalışmanın örnekleme göre farklılık göstererek 3. ve 4. sınıf öğrencileri ile çalışmış, kontrol gruplu öntest-sontest deseni kullanarak çalışma yapmıştır. Küpana’nın (2012) araştırmasının evreni Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı olduğu için bu araştırmanın evreniyle benzerlik göstermektedir.

Bu araştırmada kullanılan kaynaklar uzman görüşleri doğrultusunda araştırmacı tarafından hazırlanan deşifre örnekleri ve uygulama sürecinde öğrencilerin çalışmaları için kullanılacak metotlar; Arenas Metodu ve Carcassi Metodu olarak belirlenmiştir. Türkmen (2008), “Müzik Öğretmeni Adaylarının Piyanoda Deşifre Çalabilme Düzeyleri Üzerine Bir Çalışma” isimli çalışmasında, “ABRSM Grade 4” isimli çalışmasını kullanmıştır. 16 farklı öğrenci ile uygulanan çalışmada tarama yöntemi ve betimsel çalışma yöntemi kullanarak çalışma yapılmıştır. Uzman görüşlerinin alınması, nitel verinin toplanması açısından iki çalışmada ortak yöntem olarak görülmektedir. Türkmen (2008), çalışmasının sonucunda öğrencilerin piyanoda deşifre yapma becerilerini saptamış ve deşifre becerilerini geliştirmek için yapılan uygulamalara piyano derslerinde ne kadar yer verildiğini bulgularda belirtmiştir. Yapılan bu araştırma sonuçları ile Türkmen’in (2008) araştırması, deşifre becerilerini tespit etmek açısından paralellik göstermektedir.

Yapılan bu çalışma ile benzerlik gösteren bir başka çalışma Uyan’ın (2012) “Lisans Düzeyindeki Gitar Öğrencilerinde Ön Dinlemenin Deşifre Performansına Etkisi” isimli çalışmasıdır. Veri toplama araçları konusundan bu araştırma ile farklılık gösteren Uyan’ın (2012) araştırmasında nicel veriler rubrik (puanlama yönergesi) ile, nitel veriler “parça

denkliği belirleme formu” ve “öz değerlendirme formu” ile toplanmıştır. Çalışma grubu olarak lisans düzeyinde tüm sınıf düzeyleri çalışmaya alınmıştır. Uyan'ın (2012) çalışması deşifre becerilerinin tespit edilmesi konusunda benzerlik göstermekte fakat sonuçlarda ön dinleme etkeni sebebiyle farklılıklar görülmektedir.

Literatürde bu alanda, gitar ve farklı çalgılar üzerinde yapılan çalışmalar tespit edilmiştir. Farklı veya benzer evren ve örnekleme sahip araştırma grubu olan çalışmalar ve araştırma modeline sahip çalışmaların sonuçları incelendiğinde ortak sonuçlara ulaşıldığı söylenebilir. Deşifre becerisinin gelişimi, çalgı becerisinin gelişimi üzerindeki etkililiği ve çalgı eğitimi konusundaki önemini, araştırma sonuçları doğrultusunda görmemiz mümkündür. Yapılan bu çalışmanın sonuçlarının, literatürde bu çalışmaya benzer veya eş çalışmaların sonuçlarıyla benzerlik gösterdiği söylenebilir.

6. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

6. 1. Sonuçlar

1. Gitar öğretim elemanlarının deşifre becerilerinin gelişiminde çoğunlukla yabancı kaynakları kullandığı sonucuna ulaşılmıştır.
2. Gitar öğretim elemanlarının deşifre becerilerinin gelişiminde yerli kaynakları çok az tercih ettiği sonucuna ulaşılmıştır.
3. Görüş alma formu yanıtlarına göre gitar öğretim elemanlarının en çok tercih ettiği kitap ve metodun, Arenas ve Carcassi gitar metotları olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
4. Bazı uzmanların, herhangi bir kitap veya metot kullanmadan deşifre becerisini geliştirmeye yönelik çalışmalar yaptıkları sonucuna ulaşılmıştır.
5. Gitar öğretim elemanlarının deşifre becerilerini geliştirmek için etüt çalışma, kontrol sağlama, sonraki notaları görmeye çalışma, yavaş veya hızlı çalma, benzetimler yapma, müzik teorisi bilgisini geliştirme gibi kimi zaman ortak, fakat genelde birbirlerinden farklı yöntem ve teknikler önerdiği sonucuna ulaşılmıştır.
6. Uzmanların deşifre becerilerini geliştirmenin gitar eğitiminde önemli olduğunu vurguladığı sonucuna ulaşılmıştır.
7. Yapılan uygulama, çalışma grubundaki öğrencilerin deşifre çalma becerileri üzerinde kayda değer anlamlı bir fark oluştuğu sonucuna ulaşılmıştır.
8. Uzman görüş ve önerileri doğrultusunda uygulanıp denenilen 4 haftalık çalışmanın, çalışma grubundaki öğrencilerin deşifre becerileri geliştirmede fayda sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

6. 2. Öneriler

6. 2. 1. Araştırma Sonuçlarına Dayalı Öneriler

1. Gitar derslerinin içeriğine deşifre becerisini geliştirmeye yönelik uygulamaların konulması önerilmektedir.
2. Yeni karşılaşılan bir nota karşısında öğrenciler üzerinde oluşan olumsuz motivasyonların önüne geçmek adına öğrencilere nasıl bir yol izlemeleri gerektiği söylenebilir. Gerektiğinde anlamlandırmalar, benzetimler ve kodlamalar yaparak deşifre sürecinin keyifli hale getirilebileceği önerilmektedir.

3. Gitar eğitimcilerinin, deşifre becerileri konusunda var olan veya güncellenen yöntem ve tekniklerden haberdar olmaları ya da öğrencilerini bilgilendirmesi yapılabilir.
4. Gitar üzerinde farklı konumlar ve pozisyonlar kullanılarak deşifre çalışmaları yaptırılması önerilmektedir.
5. Farklı müzik tarzında ve farklı formlarda müzik figürlerinin öğrencilere gösterilmesi ve pratik yapılmasının sağlanması önerilmektedir.
6. Deşifre becerisi için yerli kitap ve metotların geliştirilmesi adına benzer araştırmalar ve çalışmalar yapılması önerilmektedir.
7. Gitar eğitimi sürecinde farklı uygulama veya çalışma desenleri kullanılarak deşifre becerilerinin geliştirilmesine yönelik çalışmaların yapılması önerilmektedir.

6. 2. 2. İleride Yapılabilecek Araştırmalara Yönelik Öneriler

1. Gitar eğitiminde deşifre becerisinin gelişimi konusunda daha uzun süreli (bir dönemlik, 8 haftalık vb.) çalışmalar yapılması önerilmektedir.
2. Deşifre becerilerinin geliştirmesine yönelik uygulamaların farklı çalgılar kapsamında da denenerek literatürün genişletilmesi önerilebilir.
3. Aynı veya benzer çalışma desenlerinin müzik eğitimi veren farklı kurumlarda (konservatuarlarda, güzel sanatlar fakültelerinde, güzel sanatlar liselerinde) öğrenim gören öğrenciler üzerinde uygulanarak sonuçların daha geniş bir katılımla incelenmesinin sağlanması yapılabilir.
4. Çalışmanın daha fazla öğrenci ile katılımın artırılarak ve daha genel sonuçlara gönderme yapılarak genişletilmesi önerilebilir.
5. Gitar eğitimine deşifre becerisinin gelişimi için farklı uygulama modelleri ya da uygulama yöntem ve teknikleri kullanılarak literatürün geliştirilmesi önerilmektedir.

7. KAYNAKLAR

- Akın, O. N. (2019). *Güzel sanatlar liseleri müzik bölümlerinde çalgı eğitimi viyola dersinde motivasyonun önemine ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşlerinin değerlendirilmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Aycan, B. (2018). *Dalcroze, orff schulwerk ve kodaly yöntemlerinin müzik eğitiminde kullanımına ilişkin bir inceleme* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayınevi
- Canbay, A. (2013). Müzik kültürü. Z. Nacakçı ve A. Canbay (Ed.), *Müzik estetiği* (s. 230–270). Ankara: Pegem Akademi Yayınevi
- Çelik, S. (2005). *Türkiye’de müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda başlangıç gitar öğretiminde uygulanan yöntem ve tekniklerin incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Çiftçi, M. C. (2013). *Hızlı okuma teknikleri eğitiminin müzik eğitiminde deşifre becerisine etkisi* (Yayınlanmamış doktora tezi). Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.
- Dalkıran, E. (2011). Keman eğitiminde deşifre becerisi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4, 54–63.
- Ekiz, D. (2017). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (5. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Ergin, E., ve Durak, Y. (2016). Deşifre çalma tutum ölçeği: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Akademik Bakış Dergisi*, 55, 232–242.
- Gudmundsdottir, H. R. (2010). Advances in music-reading research. *Music Education Research*, 12(4), 331–338.
- Köse, Y. (2013). *Piyano eğitiminde hızlı deşifre teknikleri üzerine bir çalışma* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Küpana, M. N. (2012). Piyanoda deşifre öğretimi programının müzik öğretmeni adaylarının piyano dersine yönelik tutumlarına etkisi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 41, 183-194.
- Kurtuldu, M. K. (2013). Müzik kültürü. Z. Nacakçı ve A. Canbay (Ed.), *Müziğin gücü* (s. 35–56). Ankara: Pegem Akademi Yayınevi

- Kurtuldu, M. K. (2014). Pişano ğrencilerinin deşifre becerileri ile pişano dersi başarılarının karşılaştırılması. *TSA Dergisi*, 3, 11–24.
- Kurtuldu, M. K. (2015). Pişano ğrencilerinin öğrenme stilleri ile deşifre çalma becerilerinin karşılaştırılması. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(3), 593–602.
- Nacakcı, Z. (2013). Müzik Kültürü. Z. Nacakcı ve A. Canbay (Ed.), *İnsan-kültür-müzik (Varoluştan müzik kültürüne)* (s. 3–31). Ankara: Pegem Akademi Yayınevi
- Nart, S. (2013). Deşifre şarkı söyleme eğitimine yönelik ğretim metodu nerisi. *International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8, 413–425.
- Nart, S. D. (2010). Deşifre şarkı söyleme ve koro eğitimine katkıları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2, 134–142.
- Odabaş, E. (2018). *Müzik ğretmenliği adaylarının armoni ve pişano dersi başarılarının ilişki ve armoni dersi başarılarının pişanoda deşifre becerisine etkisi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- nder, Y. (2014). *Mesleki müzik eğitimi alan niversite ğrencilerinin deşifre becerilerine ilişkin öz yeterlik algıları ve tutumları* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- zdemir, M. (2014). *Müzik ğretmenliği klasik gitar eğitimi dersi için eklektik bir model nerisi* (Yayınlanmamış doktora tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- zen, N. (2004). Çalgı eğitiminde yararlanılan müzik eğitimi yöntemleri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(24), 57–63.
- Özer, B. (2010). *Pişano ğretiminde deşifre becerisinin kazandırılması* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- zmenteş, S. (2013). Çalgı eğitiminde ğrenci motivasyonu ve performans. *Eğitim ve ğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 320–331.
- ztutgan, K. (2018). *Mesleki Müzik Eğitimi Veren Kurumlarda Klasik Gitar Deşifresini Geliştireye Yönelik Bir Metot nerisi* (Yayınlanmamış doktora tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Özyörük, E. (2006). *Müzik ğretmeni yetiştiren yüksek ğretim kurumlarında uygulanaakta olan bireysel çalgı eğitimi (gitar) dersi ğretim programlarına ilişkin ğretim elemanlarının görüşleri* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Motivation and Emotion. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Say, A. (2012). *Müzik sözlüğü* (4. baskı). Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Sonsel, . B. (2017). Bireysel algı viyola dersinin ğretim elemanları görüşleri açısından incelenmesi. *NWSA: Fine Arts Dergisi*. 12(2), 125-134.

- TDK sözlük. (2011). Türkçe sözlük (11. baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Türkmen, N. (2008). *Müzik öğretmeni adaylarının piyanoda deşifre çalabilme düzeyleri üzerine bir çalışma* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Uçan, A. (2005). Müzik eğitimi temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar ve türkiye'deki durum (3. baskı). Ankara: Evrensel Müzikevi Yayınları.
- Uçan, A., Yıldız, G., ve Bayraktar, E. (1999). *İlköğretimde Müzik Öğretimi*. Burdur. M.E.B.
- Uludağ, A. K. (2012). *Gitar eğitiminde türk müziği içeikli akor ve kadans kurulumlarına yönelik farklı akortlarda konumlandırmalar ve etkililik düzeyleri* (Yayınlanmamış doktora tezi). İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Uyan, M. O. (2012). *Lisans düzeyindeki gitar öğrencilerinde ön dinlemenin deşifre performansına etkisi* (Yayınlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yokuş, T. (2009). *Gitar eğitiminde üstbilişsel becerilerin geliştirilmesine yönelik etkinliklerin performans başarısına etkisi* (Yayınlanmamış doktora tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, İstanbul.
- Yöndem, S. (1992). *Eğitim fakülteleri müzik eğitimi bölümlerinde anadal gitar eğitimi nasıl olmalıdır?* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). İnönü Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Malatya.

8. EKLER

Ek 1.Yarı yapılandırılmış mülakat formu

GİTAR EĞİTİMİNDE DEŞİFRE ÇALMA BECERİLERİNE YÖNELİK GÖRÜŞ ALMA FORMU

Bu görüş alma formunda gitar dersi veren öğretim elemanlarının gitarda deşifre konusundaki görüşleri alınmak istenmektedir. Deşifre çalma esnasında ne gibi hususlara dikkat edilmesi gerektiği, deşifre çalmayı izleme esnasında ne gibi unsurlara dikkat edilmesi gerektiği ve deşifre çalma becerilerini geliştirmek için ne gibi çalışmalar yapılması gerektiği tespit edilecektir.

Unvanınız?

- Arş. Gör. Arş. Gör. Dr. Öğr. Gör. Öğr. Gör. Dr.
 Dr. Öğretim Üyesi Doç. Doç. Dr. Prof. Prof. Dr.

Meslekteki hizmet süreniz?

- 1-5 6-10 11-15 16- 20 25+

Çalışmakta olduğunuz kurum?

.....

Sorular

1. 2. ve 3. sınıf düzeylerindeki öğrencilerin deşifre becerilerini ölçmek için hazırlanmış olan ekteki 5 adet eser örneğinden hangi ikisi her iki sınıf düzeyi için uygundur? neden?

- I. Örnek II. Örnek III. Örnek IV. Örnek V. Örnek

.....

2. Tercih edilen eserlerin deşifre edilmesine yönelik kaç haftalık bir çalışma periyodu uygulanırsa deşifre becerisi hızlanır? neden?

.....

3. Gitarda deşifre çalmaya yönelik çalışmalar yapmak sizce gerekli midir? Neden?

.....

4. Sizce gitarda deşifre seslendirilirken, izleme/puanlama açısından hangi kriterler dikkate alınmalıdır?

.....

5. Gitarda öğrencilerin deşifre becerilerini geliştirmek için ne gibi çalışmalar (öğretim yöntemi ve tekniği) yapılmalıdır?

.....

6. Gitar eğitimindeki deşifre becerilerini geliştirmek için kullandığınız metot ve kitaplar nelerdir?

.....

Ek 2. Ön test ve son testte uygulanan deşifre örneği

I.Örnek

Mustafa Cem KAYNAR

Ek 3. Arenas libro 1 klasik gitar metot etütleri

Lección No. 15 N. Coste

Musical score for Lección No. 15 N. Coste, featuring three staves of guitar notation. The piece is in 2/4 time and consists of a single melodic line. The notation includes dynamic markings such as *p* (piano) and *Fin*. Fingering is indicated by numbers 1-3 and letters *i* (index) and *m* (middle). The score concludes with the instruction *D. C. al Fin*.

Lección No. 16 N. Coste

Musical score for Lección No. 16 N. Coste, featuring three staves of guitar notation. The piece is in 3/4 time and consists of a single melodic line. The notation includes dynamic markings such as *p* (piano) and *Fin*. Fingering is indicated by numbers 1-3 and letters *i* (index) and *m* (middle). The score concludes with the instruction *D. C. al Fin*.

Lección No. 17

Musical score for Lección No. 17, featuring two staves of guitar notation. The piece is in 2/4 time and consists of a single melodic line. The notation includes dynamic markings such as *p* (piano), *i* (index), *m* (middle), and *Fin*. Fingering is indicated by numbers 1-4 and letters *i* (index) and *m* (middle). The score concludes with a double bar line.

Ek 3'ün devamı

Lección No. 23 F. Carulli

Musical score for Lección No. 23 by F. Carulli, featuring four staves of guitar notation. The piece is in 3/8 time and includes various fingerings (e.g., 1, 2, 3, 4) and dynamics (e.g., *mf*, *f*, *ff*). The notation includes slurs, accents, and specific fingering instructions for the left hand.

Lección No. 24 A. Cano

Musical score for Lección No. 24 by A. Cano, featuring four staves of guitar notation. The piece is in 3/8 time and is marked *p* (piano) throughout. The notation includes slurs, accents, and specific fingering instructions for the left hand.

Lección No. 32 F. Carulli

Musical score for Lección No. 32 by F. Carulli, featuring four staves of guitar notation. The piece is in 3/8 time and includes complex rhythmic patterns and dynamics (e.g., *mf*, *f*, *ff*, *p*). The notation includes slurs, accents, and specific fingering instructions for the left hand.

Ek 3'ün devamı

Lección No. 33 D. Aguado

The image displays a musical score for a guitar piece titled "Lección No. 33 D. Aguado". The score is written in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 3/4 time signature. It consists of four staves of music. The notation includes various rhythmic values (quarter, eighth, and sixteenth notes), rests, and dynamic markings such as *p* (piano) and *m* (mezzo-forte). Fingerings are indicated by letters *i*, *m*, and *a* above the notes. The score is divided into measures by vertical bar lines, and the final measure of the fourth staff ends with a double bar line and repeat dots. The music features a mix of single notes and chords, with some measures containing multiple notes beamed together. The overall style is characteristic of classical guitar technique exercises.

Ek 4. Matteo Carcassi klasik gitar metot etütleri

Maestoso.

MARSCH.
MACHE.

mf

Fine.

u.s.f.
Sures.

VORSPIEL.
PRÉLUDE.

mf

Ek 4'ün devamı

VORSPIEL.
PRÉLUDE.

Andante.

WALZER.
VALZ.

9. ÖZ GEÇMİŞ VE İLETİŞİM BİLGİLERİ

Kaynar, 1992 yılında Trabzon'da doğdu. İlköğretime Çarşıbaşı Gazi İlköğretim okulunda başladı. Lise eğitimini Vakfıkebir Anadolu Lisesinde tamamlayarak 2012 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalında eğitim almaya hak kazandı ve lisans eğitimine başladı. Lisans eğitimi sırasında Erasmus öğrenci değişim programıyla bir dönem Macaristan'ın Eger şehrinde bulunan Eszterhazy Karoly Foiskola'da eğitim aldı.

Üniversiteyi 2016 yılında bitiren KAYNAR, ardından Trabzon Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalında yüksek lisans yapmaya hak kazandı. 2017 yılında Ardahan Yunus Emre Anadolu Lisesi'ne müzik öğretmeni olarak atandı. Şuan Ardahan Yunus Emre Anadolu Lisesinde müzik öğretmeni olarak çalışma hayatına devam etmektedir. Kaynar İngilizce bilmektedir.

İLETİŞİM BİLGİLERİ

Adres : Karagöl Mahallesi, Meydan Caddesi, Hamam Sokak, Apartman No:35, Kat:6,
Daire No:13 7500 Merkez/ARDAHAN

E-Posta : mustafacemkaynar@gmail.com

Tel : 0535 622 55 80